

འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྤང་སྦྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཅན་མ།
NATIONAL ENVIRONMENT PROTECTION ACT OF BHUTAN, 2007

དཀར་ཆག།

དོན་ཚན།	ཤོག་གྲངས།
མཆོད་བརྗོད།	
རོ་སྟོད།	༡
༼ལེའུ་དང་པ༽ སྟོན་བརྗོད།	
མཚན་གནས་དང་ འགོ་འཛུགས་རྒྱ་ཆེས་ ཁྱབ་ཚད།	༢
ཆ་མེད་	༢
༼ལེའུ་གཉིས་པ༽ མཐའ་འཁོར་ལུ་འཇུག་རུང་བའི་གཞི་ཙ།	
གཞི་བཙུགས།	༣
མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞི་ཙ།	༣
གཞི་རྟེན་ཐོབ་དབང་དང་འགན་འཁུར།	༣
མི་རབས་པན་རྩལ་གཅིག་མཚུངས།	༣
དབུ་མའི་རྩ་བའི་ཐབས་བྱས།	༤
ཉེན་བསྐྱལ་གྱི་གཞི་ཙ།	༤
མར་པ་དང་ སྤར་སྟོད་ བསྐྱར་བཟུང་གཞི་ཙ།	༤
བཙོག་གི་བཀྲང་མི་རྩལ་ལྡན་དུ་སྟོད་མིའི་གཞི་ཙ།	༥
གནས་རྩལ་གྱི་ཐོབ་དབང་།	༥
དང་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་།	༥
རང་བཙན་ཐོབ་དབང་གཞི་ཙ།	༦

མཐའ་འཁོར་གྱི་ཞབས་ཏྲིག་ལུ་རིན་དངུལ་སྒྲོད་ནི་གི་གཞི་རྩ།	༦
།འེལ་ལྷ་སྐུ་མ་པ་། དབང་འཛིན་གྱི་ བཀོད་སྒྲིག་དང་ བྱ་སྒོ་ དབང་ཚད་ཚུ།	
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།	༦
ཁྱིའཛིན་དང་ འཐུས་མི་གཞན་ཚུ་འོག་གནས་གྱི་གནས་ལུན།	༧
ལྷན་ཚོགས་གྱི་ལཱ་འགན།	༨
ལྷན་ཚོགས་གྱི་དབང་ཚད་དང་བྱ་སྒོ།	༩
ལྷན་ཚོགས་གྱི་ཞལ་འཛེམས།	༡༢
ལྷན་ཚོགས་ནང་གི་ཚུད་རིམ་དེ་ ཁྱིམ་ས་མཐུན་གྱི་ཚུད་རིམ་འབད་བཟེ་དགོ་པ།	༡༣
ལྷན་ཚོགས་གྱི་བྱ་བའི་གནད་སྒྲོད།	༡༣
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་གྱི་ཡིག་ཚང་།	༡༤
ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་ལཱ་འགན།	༡༤
ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་དབང་ཚད།	༡༥
ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན།	༡༦
ཚོང་ཁག་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན།	༡༦
ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་ཚུ་འོ་ལཱ་འགན་དང་དབང་ཚད།	༡༧
མཐའ་འཁོར་ཁྱིམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ།	༡༨
།འེལ་བཞི་པ་། མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐུས་ཚད་སྒྲུབ་སྒྲོབ།	
ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོད་པ་བཀག་ཐབས་ལུ་ཐབས་ལམ་བཏོན་ནི།	༡༩
ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་འི་འཆང་སྒྲོད་འབད་ཐངས།	༢༡
མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བ་འཐོན་བཅུག་ནི།	༢༡
འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་འི་དོན་ལུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚད་ འཐུལ་རིག་དང་ འཛིན་སྒྲོབ་ལག་ལེན།	༢༡

འཕུགས་སྒྲིག་འཛིན་སྐྱོང་།	༢༢
མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚབས་དོལ།	༢༣
མངོན་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་སྤངས་སྐྱོབ་གྱི་སྒོར་ལས་གནད་དོན་གཞན།	༢༤
༼ལེའུ་ལྷ་པ་༽ བླ་མ་ཚལ་དང་ སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྣ་ སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་གཅིག་བསྒྲིལ་ གྱི་སྤངས་སྐྱོབ།	
མཐའ་འཁོར་གྱི་བདག་གཉེར།	༢༥
བླ་མ་ཚལ་གྱི་བྱུང་ཁོངས་དང་ སྤངས་སྐྱོབ་གྱི་ས་གོ་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས།	༢༥
རིགས་རྒྱན་གྱི་འཕྱོན་བྱུངས་སྤངས་སྐྱོབ།	༢༦
ཞིབ་འཚལ་དང་ལྷ་རྟོག།	༢༦
༼ལེའུ་བླ་པ་༽ མཐའ་འཁོར་གྱི་མ་དདལ་དང་ དང་འདོད་ཡར་སེང་གི་འབྲས།	
མཐའ་འཁོར་སྤངས་སྐྱོབ་གྱི་མ་དདལ་ཕྱིན་ནི།	༢༧
མཐའ་འཁོར་ལམ་ལུགས་ལུ་གནས་མིའི་དོན་ལུ་ དང་འདོད་ཡར་སེང་འབྲས།	༢༧
༼ལེའུ་བདུན་པ་༽ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ཐོབ་དབང་དང་ མི་སེར་ཚུ་གིས་འབྲེལ་གཏོགས།	
མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ཐོབ་དབང་།	༢༨
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བདེ་དོན་ལམ་ལུགས།	༢༩
མཐའ་འཁོར་གྱི་གྲོས་ཚད་ནང་མི་སེར་ཚུ་གིས་བཅའ་མར་གཏོགས་ཚེག་པའི་ཐོབ་དབང་།	༣༡
དང་ཁྲིམས་གྱི་ཐོབ་དབང་།	༣༡
༼ལེའུ་བརྒྱད་པ་༽ ཞིབ་དཔྱད་དང་བདེན་དཔྱད་གྱི་བྱ་བའི་གནད་སྟོང་།	
འཛུལ་སྟོང་དང་ཞིབ་དཔྱད་གྱི་བྱ་བའི་གནད་སྟོང་།	༣༢
དཔྱེ་ཚད་འབག་ནིའི་བྱ་བའི་གནད་སྟོང་།	༣༢

མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་།	༣༥
༼ལེའུ་དགུ་པ་༽ བསྐྱར་སྒྱོད་དང་ གཞོད་འགེལ་ ཉེས་ཆད།	
མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུ་གནས་དགོ་པའི་འགན་འཁྲི།	༣༥
མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོད་འགེལ།	༣༦
ནི་བའི་གཞོད་འགེལ་ལུ་ཉེས་ཆད།	༣༧
ཉེས་ཅན་གཞོད་འགེལ་གྱི་ཉེས་ཆད།	༣༨
ཉེས་ཆད་ཆེད་དུ་བཀོད་དེ་མེད་པ།	༣༨
༼ལེའུ་བརྒྱ་པ་༽ ལྷ་ཚྭ་གསལ་དགོངས་དོན།	
ལྷ་ཚྭ་གསལ་གྱི་འབྲས་མི་དང་ འགོ་དཔོན་ ལཱ་གཡོག་པ་ཚུ་ མི་དམངས་ལཱ་གཡོག་པ་སྡེ་ བརྩེ་དགོས།	༣༩
མང་ཚུགས་དང་བྱུང་ཚུགས་མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག།	༣༩
བཅའ་ཡིག་བཟོ་ཆོག་པའི་དབང་ཆད།	༣༩
བསྐྱར་བཅོས།	༣༩
དབང་འཛིན་ཡོད་པའི་དེབ་སྒྲིགས།	༣༩
ངེས་ཚིག།	༤༠
སྒྲིན་ཚིག།	

མཆོད་བཅོམ།

གངས་མེད་རྒྱལ་བ་ནམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ནི། །
མཐའ་ཡས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ། །
རྒྱབས་ཆེན་མཛད་པས་ཞིང་འདི་བསྐྱན་མཛད་པ། །
མཐུ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དད་བརྒྱས་བསྟེན། །

གང་གི་བྱ་གས་བསྐྱེད་ཞིང་ས་ལས་འཁྱུངས་པའི། །
རྒྱལ་རབས་རིམ་ཕྱོན་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན་པ་ལས། །
མཛད་བཟང་མེད་ཀྱི་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་མཛད་པས། །
དགའ་སྦྱིད་འབྲས་བུར་སྦྱོད་པའི་སྐལ་བ་མཆར། །

མངོན་མཐོའི་གངས་རི་རབ་དཀར་ཁ་བས་བསྐྱབས། །
མཛེས་ལྗན་ནགས་ཀྱང་འཇམ་པའི་རྒྱང་གིས་གཡོས། །
ཡངས་པའི་འཛིན་མ་བཅུད་ལྗན་ཟས་ཀྱིས་གཏམས། །
ལྗོན་བཟང་མེད་ཀྱི་འབྲས་བུས་གང་འདི་མཆར། །

ཕྱི་ལྟར་ནགས་སྤང་བྲག་རི་སྒྲ་ཆོགས་མཛེས། །
ནང་ལྟར་དགོས་འདོད་ཏུ་མས་གཏམས་པའི་ཞིང་། །
གསང་བ་སྤང་མའི་ཆོགས་རྣམས་གནས་པའི་ཡུལ། །
སྤང་བཟས་ཁྲིམས་སུ་བཅས་འདི་སྤྱོད་བས་ལོངས། །

ངོ་སྤྲོད།

དེ་ཡང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ སྤྱིན་དང་ཕུ་ལས་ རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་དང་གཅིག་ཁར་མཐུན་
སྒྲིག་གི་ཐོག་ལུ་ སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཅིག་ཡིན་མ་བཞིན་དུ་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་ དུས་རྒྱུན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཆ་
ལས་ཉུང་ཤོས་རང་བརྒྱུ་⁶⁰ ཐམ་པ་ ཉགས་ཚལ་གྱིས་བྱུང་སྟེ་བཞག་དགོ་པའི་གོས་ཐག་ཚད་གནང་ཡི།

དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཡུན་བརྟན་འདི་ འབྲུག་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་
རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱོར་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལྷ་བའི་གཞི་རྟེན་ གལ་ཅན་ཅིག་
ཡིན་མ་བཞིན་དུ།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ལུ་ དག་སྤང་ཡོད་པ་
ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐའ་འཁོར་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་གན་ཡིག་གཙུག་ཅན་ཚུ་ཡང་ངོས་
ལེན་འབད་དེ་ཡོད།

དེ་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་འདིའི་ ཉམས་སྦྱོན་འབྱུང་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ གངས་རིའི་ སྤྱི་ལུན་གནས་སྤངས་
ཀྱི་རིམ་ལུགས་ཚུ་སྤང་སྦྱོར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གཙུག་སྤེའི་ཐབས་ལམ་བཟོ་དགོ་པ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན།

ང་བཅས་རའི་མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་ཆེད་དུ་བཙོན་ནི་དང་
ཉེ་མའི་ཕ་མའི་སྐབས་ལས་ ང་བཅས་ར་ལུ་ཕྱིས་སྤྱོད་མི་ བཟང་པོའི་སྤྱོད་ལམ་དང་ ལམ་སྲོལ་ མྱིའི་
མཐའ་འཁོར་དང་ནང་གི་སྤྱི་འགྲོའི་མཐུན་འབྲེལ་གྱི་གནས་གོང་བཅས་ལུ་བཙི་བཀྱར་དང་ ཡུན་བརྟན་
གྱི་མི་སྤྱེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ངེས་གཏན་བཟོ་ཐབས་ལུ།

འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ གནམ་ལོ་མེ་མོ་ཕག་ལོ་ཟླ་⁴ པའི་ཆེས་⁶
ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་²⁰⁰² ཟླ་⁶ པའི་ཆེས་² ལུ་འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་ཚོགས་ཐེངས་
¹² པའི་ནང་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཆ་འཛོགས་མཛད་གྲུབ།

༼ལེའུ་དང་པ༽

སྒྲིལ་བཞིན།

མཚན་གནས་དང་ འགོ་འཛུགས་ལྟེ་ཆེས་ བྱ་བཞིན།

༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་

ཀ) འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཅན་མ་ཟེར་
བཞིན་དགོ།

ཁ) གནམ་ལོ་མེ་མོ་པག་ལོ་ ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༤ ལུངས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧
ཟླ་ ༧ པའི་ཆེས་ ༣༡ ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་དགོ།

ག) འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་ལུ་བྱ་བཞིན།

ཆ་མེད།

༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་ཉིན་མ་ལས་ མཐའ་འཁོར་སྤང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་གནད་དོན་ ས་ཆ་དང་ རྒྱ་ནག་ས་ཆལ་ ས་གཏིར་ དེ་ལས་རང་བཞིན་འཕྲོན་
ཁུངས་གཞན་ཚུ་ལུ་བྱ་བཞིན་ཡོད་པའི་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་སྤྱི་གསལ་གཞི་ཚུ་གར་
བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཆགས་ཡོད་པ་སྟེ་བཟོ་དགོཔ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་
ཆགས་མེད་པའི་གཞན་ཁྲིམས་དང་ བཅའ་ཡིག་ སྤྱི་གསལ་གཞི་ བྱ་བ་བསྐྱུགས་ བཀོད་རྒྱ་
ཚུ་ ཆ་མེད་འཕྲོལ་ཡིན།

༼ལེའུ་གཉིས་པ༽
མཐའ་འཁོར་ལུ་འཇུག་རུང་བའི་གཞི་ཅན།

གཞི་བཙུགས།

༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ དང་སྟོམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལུ་ རང་དབང་གི་
སྤངས་འཛིན་འབད་ནི་དང་ ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི་ལུ་དམིགས་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་
ལྷན་ཚོགས་ ཡངན་དེའི་བྱལ་འཛིན་པ་ཚུ་ དེ་ལས་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་འདེམས་འབུ་དང་
གོས་སྟོན་གྱི་ཚོགས་རྒྱུ་ཚུ་བཙུགས་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྤང་དང་ སྤང་སྟོབ་
འབད་ཐབས་ལུ་དོན་སྤྲོན་ཅན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞི་ཅན།

༤. ད་རེས་དང་མ་འོངས་པའི་མི་སེར་ཚུ་དང་ གཞུང་གིས་ གོང་འཕེལ་གྱི་སྤྱོད་ལུ་དང་ འཆར་
གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་གཤམ་གསལ་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཅུ་དོན་ཚུ་དང་མཐུན་སྒྲིག་གི་ཐོག་ལས་
བཟུ་འཛོག་འབད་དེ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ཡུན་གནས་ཀྱི་བརྩོན་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོ།

གཞི་རྟེན་ཐོབ་དབང་དང་འགན་འཁུར།

༥. མི་ངོ་ཅིག་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཕན་བདེ་སྤང་སྟོབ་དང་ ཡར་ཕྱག་གཏང་ནིའི་དོན་
ལུ་ འབྲམ་ཉམ་དང་ ཆ་མཚུངས་ཀྱི་ལཱ་འགན་དང་བཅས་པར་ ཉེན་སྲུང་ཅན་དང་ འཕྲོད་
བསྟེན་ཅན་གྱི་མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞི་རྟེན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད།

མི་རབས་ཕན་ཚུན་གཅིག་མཚུངས།

༦. ད་ལྟོའི་མི་རབས་ཚུ་གིས་ མ་འོངས་པའི་མི་རབས་ཚུ་འི་ཕན་ཡོན་གྱི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་
འཕྲོད་བསྟེན་དང་ རིགས་སྒྲིག་ འཕྲོད་བསྟེན་ཚུ་རྒྱུན་སྒྱུར་ ཡངན་ཡར་ཕྱག་བཏང་ཡོད་པ་ངེས་
གཏན་བཟོ་དགོ།

༡. ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་ རྣམས་ཚལ་དང་ ཚུ་ རྒྱུ་ སླེལ་ན་
རིགས་སྣ་ ས་ ས་གཏེར་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འཕྱོལ་ཁུངས་དང་ སྤྱིར་བཏང་མཐའ་
འཁོར་གྱི་གཅིག་བསྐྱེལ་ཚུ་མར་ཉམས་གཏང་མི་ཆོག། གཞུང་གི་དབུ་མའི་ཐབས་ལམ་དང་
དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྤང་འབད་ནི་ལུ་ བཙུ་མཐོང་འདྲ་མཉམ་འབད་
དགོ།

ཉེན་བསྐྱལ་གྱི་གཞི་ཅ།

༤. འཚབས་ཆེན་ ཡངན་ བསྐྱར་གསོ་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ཉེན་ཁ་འབྱུང་བའི་སྐབས་ལུ་ མཐའ་
འཁོར་མར་ཉམས་འགྱུར་ནི་ལས་སྡོན་འགོག་འབད་ཐབས་ལུ་ ཐབས་ལམ་བཏོན་ནི་ཚུ་ ཚན་
རིག་གི་ངེས་གཏན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལུ་ཁ་བཀལ་ཏེ་ཕར་འཕུད་རྒྱབ་ནི་མེད།
༥. གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་ཚོར་ཅན་གྱི་སླེལ་ན་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དང་
སའི་ཆགས་སྤངས་ཚུའི་འབག་ཚད་དང་མཐུན་པའི་ ཐབས་བྱས་ཀྱི་འཆར་གཞི་བཟོ་སྟེ་ ལག་
ལེན་འཐབ་དགོ།
༡༠. མཐའ་འཁོར་ལས་རང་བཞིན་གྱི་འཕྱོལ་ཁུངས་འབག་མི་ ཡངན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་བཏོན་
མི་ མི་ངོ་ལུ་ འཕྱོལ་ཁུངས་དེ་ཚུ་དང་ དེ་ཚུའི་སླེལ་ན་གནས་སྤངས་ཚུའི་ཡུན་བརྟན་གྱི་
བཀོལ་སྤྱོད་དང་ འཛིན་སྲྀང་འཐབ་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་འགན་འཁུར་ལོ།

མར་ཕབ་དང་ སྤྱར་སྤྱོད་ བསྐྱར་བཟོའི་གཞི་ཅ།

༡༡. ལས་དོན་གཅི་རང་ཨིན་རུང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་བསྐྱར་བཟོས་གང་ཉུང་འཕྱོལ་མི་དང་ མཐའ་
འཁོར་གྱི་ཉེན་ཁ་ཉུང་ཡོད་མི་ མར་ཕབ་དང་ སྤྱར་སྤྱོད་ བསྐྱར་བཟོའི་གཞི་ཅ་ཚུ་ལུ་
བཙུ་འཛིག་འབད་ནི་བཙུ་ཏེ་ བཟོ་བསྐྱུན་དང་ འཕྱོལ་བསྐྱེད་ བཀོ་བཀམ་ བཀོལ་སྤྱོད་ཚུ་
གི་སྐབས་ལུ་ བར་སྤང་དང་ རང་བཞིན་གྱི་ཅ་དངོས་ ལུས་ལྷགས་ ཚུའི་བེད་སྤྱོད་མར་
ཕབ་རྒྱབ་ནི་ དེ་ལས་འགོ་ཐོག་ལས་མཐའ་འཁོར་སྡོན་འགོག་ ཡངན་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་
གི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ འཆར་གཞི་བཙུ་མས་ཏེ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།

རང་བཙན་ཐོབ་དབང་གཞི་ཅུ།

༡༢. གཞུང་ལུ་ རང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དབང་བཅུ་ཡི་ཆ་དང་འཛིན་ནང་འཁོད་ལུ་ སྤར་འབྱུང་དང་
སྤར་འབྱུང་མིན་པའི་རང་བཞིན་འཕྲོན་ཁུངས་ལུ་ རང་བཙན་གྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད།
༡༤. རང་བཞིན་གྱི་འཕྲོན་ཁུངས་ཚུ་ཉམས་སྤང་འདི་ འཕྲོན་ཁུངས་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ཚུ་གི་ནང་
འཁོད་ལུ་ ཉམས་སྤང་གི་ ཁེལ་ན་ འདྲ་མཉམ་བཀོ་བཀའ་ཐོབ་ནི་ལུ་ དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་
པའི་ མཉམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་འབད་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གྱི་ཞབས་ཏྲིག་ལུ་རིན་དངུལ་སྤྱོད་ནི་གི་གཞི་ཅུ།

༡༩. རང་བཞིན་འཕྲོན་ཁུངས་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ ཡངན་བཏོན་མི་ མི་ངོ་དེ་གིས་ སྤྱི་ལཱ་
གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཞབས་ཏྲིག་ལུ་རིན་དངུལ་སྤྱོད་དགོ།

༼ལེའུ་གསུམ་པ་༽

དབང་འཛིན་གྱི་ བཀོད་སྒྲིག་དང་ བྱ་སྒྲོ་ དབང་ཆ་དང་ཚུ།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས།

༢༠. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་འདི་ རང་དབང་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་ཅིག་ཡིན་མ་དང་
རྒྱལ་ཁབ་ནང་མཐའ་འཁོར་དང་ དེའི་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་གར་གི་
སྐོར་ལས་ གོས་ཐག་ཆོད་མི་འདུས་ཚོགས་མཐོ་ཤོས་ཅིག་ཡིན། ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལུ་སྤྱོད་མི་ ཡངན་འདི་གིས་བཀའ་མི་ དབང་བཅུ་དང་ དབང་ཆ་
བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་ཁར་ བྱ་སྒྲོ་དང་ ལཱ་འགན་ཚུ་འཐབ་དགོ།
༢༡. ལྷན་ཚོགས་འདི་ནང་ འཕུས་མི་གི་ཁྱེད་ཁྱེད་ལས་མ་ལྷག་པ་ཅིག་དགོ་པ་དང་ གལ་སྲིད་
བཅའ་ཡིག་ཚུ་ནང་བཀོད་དེ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ ལྷན་ཚོགས་འདི་ནང་ གཤམ་
གསལ་གྱི་འཕུས་མི་ཚུ་ཚུད་དགོ་པ་དེ་ཡང་།

- ཀ) ཁྱིའཇིན་འདི་ གློན་ཆེན་ཡངན་ གློན་ཆེན་གྱིས་འདེམས་འབུ་འབད་མི་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལྷན་ཁག་གི་གློན་པོ་ཅིག་དང་།
- ཁ) ཁྱིའཇིན་གྱིས་ འདེམས་འབུ་འབད་བའི་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཁག་ཚུ་འི་ངོ་ཆ་བ་ གླེ་ ཞི་གཡོག་གི་གོ་གནས་མཐོ་ཤོས་འཆང་མི་ འབྲུས་མི་བཞི་དང་ ལཱ་གི་བར་ན།
- ག) མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ ཡངན་ ཁྱད་ལྷན་གྱི་མི་ངོ་ཚུ་ལས་ འབྲུས་མི་གསུམ།
- ང་) འབྲུས་མི་བྱང་ཆེན་གླེ་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཆང་གི་འགོ་འཇིན།

ཁྱིའཇིན་དང་ འབྲུས་མི་གཞན་ཚུ་འི་གོ་གནས་ཀྱི་གནས་ཡུན།

༢༢. ཁྱིའཇིན་དང་ འབྲུས་མི་ཚུ་ གཞུང་གིས་ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་ ལོ་ངོ་ལྔ་ལས་མ་ལྷག་པའི་ དུས་ཡུན་གྱི་རིང་ལུ་ གོ་གནས་འཆང་དགོས་དང་ ལོ་ག་བསྐོ་བཞག་འབད་ཆོག།
༢༣. ཁྱིའཇིན་ ཡངན་འབྲུས་མི་གཞན་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་བྱ་སྤྱོད་ལུ་ཚུགས་ལྷུང་ཅན་གྱི་གོ་ད་སྤྱོད་ འབྱུང་བ་ ཡངན་འབྱུང་ཉེན་ཡོད་པའི་དདུལ་འབྲེལ་ ཡངན་ཁེ་ཕན་ཡོད་པའི་གོ་ས་བསྐྱུན་ག་ཅི་ ཅན་ཡང་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་མི་ཆོག།
༢༤. དོན་ཚན་༢༢ པའི་དགོངས་དོན་ག་ཅི་ལུ་ཡང་མ་ལྟོས་པར་ འབྲུས་མི་ཅིག་གིས་ ཁྱིའཇིན་ལུ་ ཉུང་ཤོས་རང་རྒྱུ་དོན་ཅིག་གི་སྤྱོད་ལས་ཡི་གུ་བཙུགས་ཐོག་དགོངས་ཁུ་འབད་ཆོག།
༢༥. ཁྱིའཇིན་གྱི་གོ་གནས་ས་སྤྱོད་འཐོན་པའི་སྐབས་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཁྱིའཇིན་གསར་པ་མ་ བསྐོས་ཚུན་ཚོད་ གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱིའཇིན་གླེ་ འབྲུས་མི་ཚུ་གི་གྲུལ་ལས་ གཅིག་འདེམས་ འབུ་ ཡངན་ བཅགས་འབུ་འབད་ཆོག།
༢༦. ཁྱིའཇིན་གྱིས་ ས་གནས་ནང་མེད་པ་ ཡངན་ན་ཆ་ཕོག་པ་ རྒྱུ་མཚན་གཞན་གང་རུང་ལུ་ བརྟེན་ཏེ་ རང་སོའི་བྱ་སྤྱོད་འཐབ་མ་ཚུགས་པའི་སྐབས་ལུ་ ལོ་ག་སྟེ་འགན་འཁུར་འཐབ་མ་ ཚུགས་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་ཆ་བ་གླེ་ ཁྱིའཇིན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་འཐབ་མེའི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཐོག་ལས་ འབྲུས་མི་ ཚུ་གི་གྲུལ་ལས་གཅིག་ལུ་དབང་ཆ་ད་སྤོད་ཆོག།

༢༧. ཁྱིའཇིན་དང་ འབྲས་མིག་ཞན་ཚུ་ལུ་ སྤྱོད་རུང་བའི་ཞལ་འཇོམས་ཀྱི་འབྲས་དང་ ལཱ་གཡོག་གི་གནས་ལུན་དང་ཆ་རྒྱུན་གཞན་ཚུ་གཞུང་གིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ལྟར་དུ་འབད་ཆོག་ནི་ཨིན་རུང་ ཁོང་གི་ཞལ་འཇོམས་ཀྱི་འབྲས་དང་ཁེ་སན་ཚུ་ ཡངན་ལཱ་གཡོག་གནས་ལུན་དང་གནས་སྤངས་ག་ཅི་གིས་ཡང་ བསྐོ་བཞག་འབད་ཚར་ཞིན་མ་ལས་ དེ་ལཱ་མ་བརྟུབ་པའི་ཁྱད་པར་བཟོ་མི་ཆོག།

༢༨. ལྷན་ཆེགས་ཀྱི་འབྲས་མི་ཚུ་གིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལུ་ དད་དམ་དང་གསང་བའི་ངོས་ལེན་འབད་དགོ།

ལྷན་ཆེགས་ཀྱི་ལཱ་འགན།

༢༩. ལྷན་ཆེགས་ (ཡངན་དེའི་ཤལ་འཇིན་ལས་སྡེ་) གི་ལཱ་འགན་འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་དོན་ལུ་ དགོ་པའི་སྤྱོད་རྒྱས་བཟོ་ནི་དང་ གདོང་ལེན་ཚུ་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི་ཨིན་མི་དེ་ཡང་།

- ༡) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་གསལ་བཀོད་འབད་བའི་གཞི་རྩ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་།
- ༢) ཉེན་སྲུང་དང་འཕྲོད་བསྟེན་ཅན་གྱི་མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྦྱོབ་དང་ ཡར་སེང་འབད་ནི།
- ༣) བཅོམ་རྒྱུ་གིས་གཙོས་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནོད་པ་ཚུ་ སྤོང་འགོག་དང་ ཆོད་འཇིན་མར་ཨབ་འབད་ནི།
- ༤) རང་བཞིན་གྱི་འཐོན་ཁུངས་ཚུ་དང་ དེ་ཚུའི་སྲུང་སྦྱོབ་དང་ ཡུན་བརྟན་བཀོལ་སྤྱོད་ལུ་ འད་མཉམ་གྱི་འཇུལ་སྤྱོད་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ༥) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟག་ཞིབ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་ལག་ལེན་འཐབ་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་ཞིབ་བྱ་རིམ་འདི་ གོང་འཕེལ་འཆར་གཞིའི་བྱ་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཅིག་འབད་བཟོ་ནི།
- ༦) ཟུང་ཕྱོགས་དང་ མང་ཕྱོགས་ མཐུན་འབྲེལ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག་ཚུ་ གོས་བསྐྱར་དང་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི།

- 30 བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ མཐའ་
འཁོར་སྤང་སྦྱོབ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་ རང་བཞིན་འཐོན་ཁུངས་ཚུའི་ལེགས་ལམ་ཀྱི་
བཀོལ་སྤྱོད་ཚུའི་དོན་ལུ་ སྲིད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལམ་སྟོན་ཚུ་བཟོ་ནིའི་འགན་འཁུར་
འབག་དགོཔ་དེ་ཡང་།
- ཀ) དོན་ཚན་ 43 པ་དང་ 46 པའི་ནང་བཀོད་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཀྱི་ཐོག་ལས་
མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོན་པ་ལས་སྟོན་འགོག་འབད་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱུས་
ཚད་སྤང་སྦྱོབ་འབད་ནིའི་ཐབས་ལམ་བཟོ་ནི་དང་།
- ཁ) ལྷན་ཁག་ ཡངན་ ལས་སྡེ་ རོ་ཚབ་ལས་སྡེ་ ཚོགས་རྒྱུ་གང་རུང་ རང་གི་བྱ་
སྒྲིག་ཚུ་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་སྡེ་འདེམས་འབྲུ་འབད་ནི།
- ག) མཐའ་འཁོར་སྤང་སྦྱོབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྲིད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་
བསྟར་སྤྱོད་དང་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི།
- ང) དམིགས་བསལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་སྤང་སྦྱོབ་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་གྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་
ཐབས་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ གཞོང་ལེན་གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་བཟོ་ནི།
- ཅ) སྤྱི་ཚོགས་ལས་ཆ་འཛོག་གི་དོན་ལུ་ ཟུང་ཚོགས་དང་ མང་ཚོགས་ མཐུན་
འབྲེལ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག་ཚུ་འི་རྒྱབ་སྟོན་གྱི་གོས་འདེབས་འབད་ནི།
- ཆ) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་དབང་ཚད་སྤྱོད་མི་ལྟར་ཏུ་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་
གཞན་ཚུ་དང་གོས་བསྟར་འབད་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱུས་ཚད་དང་ བྱིར་
འཐོན་བཅོག་རྒྱུ་གི་ཚད་འཛིན་དང་འཐོན་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་ཚད་བརྟེན་པའི་
བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གསལ་གཞི་ཚུ་བཟོ་ནི།
- ཇ) གཤམ་གསལ་དགོས་དོན་གཅིག་ ཡངན་དེ་ལས་མང་བའི་དོན་ལུ་ འོས་འབབ་
ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་ ཡངན་འདུས་ཚོགས་ཚུ་ལུ་བཀོད་སྒྲིབ་ནི་དེ་ཡང་།

- ༡༽ ཉམས་བཅོས་ ཡངན་ལེགས་བཅོས་ ཉམ་ཁ་སེལ་ནིའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་
དང་།
- ༢༽ དམིགས་བསལ་གྱིས་གོ་ ཡངན་ སའོངས་ ལུང་ཕྱོགས་ རྒྱལ་
ཡོངས་ནང་འཁོད་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་འཆར་གཞི་དང་ སྤང་སྦྱོབ་
འཛིན་སྦྱོང་།
- ༣༽ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཤེས་ཡོན་ ཡངན་ཞིབ་འཛོལ་ ཞིབ་འཇུག་ཚུ་ཡར་
ངག་གཏང་ནི།
- ༤༽ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་ཏོག་ཏོག་ ལུས་ལྷགས་གྱི་འཛོན་ཚད་ཡོད་
པའི་འཕྲུལ་རིག་ཚུ་ཡར་ངག་གཏང་ནི།
- ༥༽ རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་སྤྱད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་ནང་ མཐའ་
འཁོར་ལུ་གཙོ་བོར་སྟོན་ནི།
- ༦༽ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱུས་ཚད་ ཡངན་རང་བཞིན་འཕྱོན་ཁུངས་གྱི་ཡུན་
བརྟན་འཛིན་སྦྱོང་དང་ བཀོལ་སྤྱོད་ལེགས་ཤོམ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་
གལ་ཆེན་སྟེ་མཐོང་མི་ དམིགས་བསལ་ ཡངན་སྤྱིར་བཏང་གི་གནད་
དོན་གཞན་གང་ཅུང་།
- ༧༽ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་གཞན་གྱིས་བཟོ་མི་ མཐའ་འཁོར་དང་ རང་བཞིན་འཕྱོན་
ཁུངས་གྱི་ཡུན་བརྟན་བཀོལ་སྤྱོད་ལུ་ འགྱུར་བ་འབྱུང་སྤྱད་པའི་ ཁྲིམས་ཡིག་ཟིན་
བྱིས་དང་ ལས་རིམ་ སྤྱད་བྱས་ འཆར་གཞི་ གྲོས་འཆར་བཀོད་པའི་ལས་དོན་
གར་ལུ་ བསམ་འཆར་བཀོད་ནི།
- ༨༽ མཐའ་འཁོར་སྤང་སྦྱོབ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་འཆར་སྣང་སོ་སོའི་སྐོར་
ལས་ གྲོས་འདེབས་བྱིན་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ ས་གནས་གྱི་གནས་
རིམ་ནང་ མཐའ་འཁོར་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་ཤེས་བྱ་ནང་མཁས་
མཆོག་ཚུ་ཚུད་པའི་བསྐུལ་སྟོན་གྱི་ཆོགས་ཚུང་བཟོ་ནི།

ཐ) དགོངས་དོན་མ་མཐུན་མི་ཚུ་མཐུན་སྤྲིག་བཟོན་གི་དོན་ལུ་ ལས་སྡེ་གཅིག་
 ཡང་ན་དེ་ལས་མང་བའི་ཁྲིམས་བཟོ་དང་ ཡང་ན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དེ་དགོངས་
 དོན་ཚུ་གི་བར་ན་ འགལ་ཁྱབ་འཕྲོད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་འབྲེལ་ཆགས་མེད་པའི་ཚུང་
 ཉོགས་གང་རུང་ སྤྲོད་གསུང་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ། ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
 ཐད་ཀར་དུ་རང་ལུ་སྟོན་མི་དང་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་བརྒྱུད་དེ་སྟོན་མི་
 གནད་དོན་ཚུ་འི་ དབྱེ་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོ། དབྱེ་ཞིབ་དང་བསྐྱར་
 ཞིབ་འབད་ཆར་ཞིན་མ་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ སྡེ་ཚོན་གྱི་ཁྲིམས་
 བཟོ་བསྐྱར་བཙུགས་འབད་མི་ཚུ་ བྱལ་མའི་ཚོགས་ཐེངས་ནང་གོས་འཆར་ཕུལ་ནི་འི་
 དོན་ལུ་ རིས་ལེན་འབད་དགོ། ཁྲིམས་བསྐྱར་བཙུགས་འབད་མི་ཚུ་ བྱལ་མའི་རྒྱལ་
 ཡོངས་ཚོགས་ཐེངས་ལས་ཆ་འཛོགས་གྲུབ་ཚུན་ཚུང་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནི་འི་དོན་
 ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཀོད་རྒྱ་བྱེད་ཚོགས་།

ད) སྤྱི་ཚོགས་ལུ་གཤམ་གསལ་གསལ་བསྐྱགས་གནང་དགོ་པའི་གོས་འདེབས་ཕུལ་ནི་
 དེ་ཡང་།

༡) རིགས་རྒྱུན་ཡལ་ཉེན་ཆེ་བའི་ སྤྱི་ཁྱེད་དང་/ཡང་ན་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་
 གང་རུང་ ཁོང་རའི་ས་ཁོངས་དང་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་དང་
 གཅིག་ཁར་གོས་བསྐྱུན་གྱི་ཐོག་ལས་ སྤང་སྟོབ་འབད་ནི་འི་དོན་ལུ་དང་།

༢) རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་གནས་གང་རུང་ རྒྱལ་ཡོངས་གླིང་དགའ་དང་ རི་
 དྲགས་སྤང་སྟོབ་ རང་བཞིན་སྤང་སྟོབ་ སྤང་སྟོབ་ནགས་ཆལ་ སྤྱི་
 ལུན་འཕེལ་བསྐྱེད་ཀྱི་ས་གནས་སྤང་སྟོབ་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་ཚུ་གཟུང་
 དང་ དེ་ལུགས་ཀྱི་སྤང་སྟོབ་འབད་ནི་ལུ་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་
 གནན་ཚུ་ལུ་གསལ་བསྐྱགས་འབད་ནི།

ན) ལས་དོན་གཅི་རང་ཨིན་རུང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་སྟོན་མི་ལུ་
 གཞི་བཞག་སྟེ་ ཁོང་གིས་ གནས་ཚུལ་རྒྱུན་མ་ ཡང་ན་ཕྱི་འགྱུར་སྟེ་ སྟོན་པ་ཅིན་
 རྒྱུད་འབྲུས་གཞི་ཡང་མེད་པར་ སློབ་སྦྲུམ་ནི།

- པ) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ བྱ་སྒོ་གཞན་འཐབ་ནི།
- ཕ) གཞུང་གིས་གནང་མི་ བྱ་སྒོ་དང་ ལཱ་འགན་གཞན་གང་རུང་འཐབ་ནི།
- བ) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཞུང་ལུ་ མངོན་གསལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་འོས་ལས་ བསྐབ་སྟོན་བྱིན་ནི།

༣༡ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ རང་གི་བྱ་སྒོ་ཚུ་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ ཡངན་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་གཞན་ལུ་ རྒྱ་མཚན་ཡིག་ཐོག་བཀོད་ཐོག་ལས་ མཁོ་གལ་ཅན་གྱི་ བཀོད་རྒྱ་ཚུ་གཏང་ཆོག། གོང་ལུ་བཀོད་མི་དོན་ཚན་འདི་གིས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་བསྟར་སྟོན་དང་ བདག་སྟོང་གི་ གཞི་རྟེན་འགན་འཁུར་འཐབ་ནི་ལས་གོལ་ནི་མེད། ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཆ་རྒྱུན་དང་ ཚད་འཛིན་ཚུ་འདི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ མཁོ་གལ་ ཡངན་ཕན་ཐོགས་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ འགོ་དཔོན་ ཡངན་དབང་འཛིན་གཞན་གང་རུང་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་རང་གི་ དབང་ཚད་དང་བྱ་སྒོ་ཚུ་སྟོན་ཆོག།

ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས།

- ༣༢ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལོ་རེ་ལུ་ཚར་བཞི་རེ་དང་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་གོས་ཐག་བཅད་མི་ ལྟར་དུ་ དེ་ལུགས་ཀྱི་ས་གནས་དང་ ཏུས་ཚད་ལུ་ཚོགས་དགོ། ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ དགོས་མཁོ་ འཕྲོན་པའི་སྐབས་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་ཞལ་འཛོམས་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཆོག།
- ༣༣ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲི་འཛིན་གྱིས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས་ཚུ་འོ་འགོ་འཁྲིད་འབད་དགོ།
- ༣༤ ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས་ནང་འབྲུས་མེའི་ཚོགས་གྲངས་འདི་ འབྲུས་མེ་ཡོངས་བསྟོམས་ ཀྱི་གསུམ་དབྱ་གཉིས་དགོ།
- ༣༥ གོས་ཚད་ཚུ་ བྱེད་མང་གི་ཐོག་ལས་བཏོན་དགོ།

ལྷན་ཚྭ་གསལ་ནང་གི་ཚུད་རིམ་དེ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཚུད་རིམ་འབད་བཅི་དགོ།

༣༤ ལྷན་ཚྭ་གསལ་གྱིས་ ཚུད་གཞི་ཚུ་ རང་གི་ཡིག་ཚང་ནང་ཕྱེ་ནི་གི་གྲོས་ཐག་ཚད་པ་ཅིན་ ལྷན་ཚྭ་གསལ་འདི་ ཞི་བའི་ཁྲིམས་ཁང་བབྱམ་ཅིག་སྡེ་བཅུ་དགོཔ་དང་ དེའི་འདུན་སར་ཕྱེ་མི་ཚུད་རིམ་ཚུ་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཚུད་རིམ་སྡེ་བཅུ་དགོ། ཨིན་རུང་ ལྷན་ཚྭ་གསལ་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཚྭ་གསལ་སྡེ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་གི་གྲོས་ཐག་བཅད་ཞིན་མ་ལས་ དེའི་སྐོར་ གཞུང་དང་ ཁྲིམས་སྤྱི་ལུ་སྤྱན་འབུལ་འབད་ཆོག།

ལྷན་ཚྭ་གསལ་གྱི་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད།

༣༥. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ ལྷན་ཚྭ་གསལ་ལུ་ གཤམ་གསལ་འབད་ནིའི་དབང་ཚད་ཡོད་མི་དེ་ཡང་།

- ༡) བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་ཚུ་སྤངས་འཛིན་འབད་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་།
- ༢) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་བཟོ་བའི་བཅའ་ཡིག་ ཡངན་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་ནང་ཆེད་ དུ་བཀོད་མི་ལྟར་མི་ངོ་ ཡངན་དབང་འཛིན་ཚུ་ལུ་ རང་མེའི་དབང་ཚད་དང་ བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་ནི།

༣༦. ལྷན་ཚྭ་གསལ་གྱིས་ ཚུད་གཞི་ཚུ་སྤྱན་གསལ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དེ་བཅུད་ ཡངན་ ཞིབ་དཔྱད་གང་རུང་འཐབ་ནི་དང་བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་གི་གནད་དོན་གཞན་གང་རུང་གི་དོན་ལུ་ དབང་ཚད་ཡོད་མི་དེ་ཡང་།

- ༡) དཔང་པོ་གང་རུང་འོང་དགོ་པའི་འགྲུག་བརྒྱུ་གཏང་སྟེ་ ཁོ་ལུ་དབྱེད་པུད་འབད་ནི་དང་།
- ༢) སྤྱབ་བྱེད་སྟེ་བཏོན་རུང་བའི་ ཡིག་ཆ་ ཡངན་ དངོས་པོ་གཞན་ཚུ་ བཅའ་རྟེན་དང་ རི་བཅར་གྱི་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ནི།
- ༣) འབའ་འགན་ལུ་ཐོག་ལས་སྤྱབ་བྱེད་ཚུ་ལེན་ནི།

- ང་) ཁྲིམས་འདུན་ ཡངན་ཡིག་ཚང་གང་རུང་ལས་ མི་དམངས་ཀྱི་ཐོ་ཡིག་གང་རུང་
དགོས་མཁོ་བཀོད་ནི།
- ཅ) དཔང་པོ་ལུ་དབྱེད་ཕྱད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ གླ་འཇུས་གང་རུང་སྟོན་ནི།
- ཆ) ཆེད་ཏུ་བཀོད་མི་ལྟར་ གནད་དོན་གཞན་གང་རུང་།

༣༩. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡངན་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ བྱ་སྟོན་གང་རུང་ ཡངན་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་
གི་རང་གི་དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན་ཚུ་རྒྱབ་བསྐྱར་འབད་མི་ལུ་ ཁྲིམས་གཞུགས་འབད་ཆོག།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་།

༤༠. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་འདི་ ཉེན་བསྐྱར་གྱི་བྱ་སྟོན་ཚུ་འཐབ་ནི་འོག་འཁུར་གྱི་དོན་ལུ་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཐུ་གི་དམ་འཛིན་པ་ཡིན་མ་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱིས་སྟོན་མི་སྤྱི་བྱས་དང་ སྤྱིགས་གཞི་ བཀོད་རྒྱ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་
འདི་འོག་དམ་འཛིན་ཚུ་བདག་སྟོང་འཐབ་ནི་གི་འགན་འཁུར་ཐོག།

ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་ལཱ་འགན།

- ༤༡. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གི་ལཱ་འགན་ནང་གཤམ་གསལ་ཚུ་ཚུད་དགོས་དེ་ཡང་།
 - ཀ) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་
དེ་འོག་སྤྱིགས་གཞི་འོག་དམ་འཛིན་ཚུ་བདག་སྟོང་འཐབ་ནི་དང་།
 - ཁ) རྒྱུང་མ་དང་ རྩེ་ལྷུས་ཚད་ དེ་ལས་ས་ཆ་འོག་སྟོན་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་བཅིས་
པ་འི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཆ་རྟེན་ལྟོག་འབད་ནི།
 - ག) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྤྱིགས་གཞི་ཚུ་དང་འབྲེལ་མ་
འབྲེལ་ལྟོག་འབད་ནི།
 - ང་) གཞུང་གི་ལས་སྡེ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་གཞན་ཚུ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་
གནང་བ་དང་འབྲེལ་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐབས་ལམ་བཅིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་
སྤངས་སྟོན་གྱི་དམིགས་ལུ་ལཱ་བྱུང་ནི་ལུ་དགོ་པའི་ བྱ་སྟོན་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ ལམ་སྟོན་
ཅིན་ནི།

- ཅ) ལྷན་ཚྭ་གསུང་ཡིག་ཚང་གིས་བདག་སྐྱོང་གི་ཕྱོད་ཐག་ཚད་མི་ཚུ་གར་གི་ཐོ་ཡིག་བཞག་ནི་བཅིས་ཏེ་ དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་ མཐའ་འཁོར་བདེ་དོན་ལམ་ལུགས་གོང་འཕེལ་དང་ རྒྱུ་སྐྱོང་འཐབ་ནི།
- ཆ) སྤྱི་ཚྭ་གསུང་ལས་རྒྱབ་སྐྱོན་མཛད་མི་ ཟུང་ཕྱོགས་དང་ མང་ཕྱོགས་མཐའ་འཁོར་མཐུན་འབྲེལ་གྱི་གན་ཡིག་ ཡངན་ མཐུན་ཕྱོད་ ཆིངས་ཡིག་ གསལ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་དང་ ལག་ལེན་གྱི་མཐུན་སྦྲིག་འབད་ནི་ཚུ་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ཕྱོད་བསྐྱུན་འབད་དགོ།
- ཇ) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་དོན་སྤྲོད་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚྭ་གསུང་གི་བཀའ་སླེལ་འབད་ནི་ སྤྱི་ཕྱུས་དང་ སྤྱི་གསལ་གཞི་ བཀོད་རྒྱ་ཚུ་འཕག་ལེན་གྱི་གནས་སྤངས་སྐོར་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚྭ་གསུང་ལུ་སྤྲོད་ཏེ་འབད་ནི།
- ཉ) ཞིབ་འཚོལ་ལུ་ སྐུལ་འདེབས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི།
- ཏ) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྲོད་ཏེ་དུས་རིམ་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་ མི་དམངས་ཤེས་ཡོན་ཡར་སེང་གཏང་ནི་དོན་ལུ་དམིགས་ཏེ་ བཟོ་མི་སྤྲོད་ཏེ་གཅིག་ཁར་ མཐའ་འཁོར་གནས་ཚུལ་གཞན་ཡང་བཟོ་སྡེ་པར་བསྐྱུན་འབད་ནི།

ལྷན་ཚྭ་གསུང་ཡིག་ཚང་གི་དབང་ཚད།

༧༢. ལྷན་ཚྭ་གསུང་ཡིག་ཚང་གི་དབང་ཚད་ནང་གཤམ་གསལ་ཚུ་ཚུད་དགོ་པ་དེ་ཡང་།

- ཀ) འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་གཞན་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ཕྱོད་བསྐྱུན་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚྭ་གསུང་གིས་ བཟུང་འཛིག་དང་རོས་ལེན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་དགོ་པའི་གཞན་བཅའ་ཁྲིམས་ཟིན་བྱིས་དང་བཅའ་ཡིག་ སྤྱི་གསལ་གཞི་འཕྲིན་གནས་ཚད་ཚུ་བཟོ་ནི་དང་།
- ཁ) རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚྭ་གསུང་གིས་བཟོ་མི་ དམིགས་བསལ་གྱི་ བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གསལ་གཞི་ཚུ་འཛིན་ལས་ དབང་ཆ་སྤྱོད་མི་ལྟར་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི།

- ག) མཐའ་འཁོར་ ཡངན་ མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་མངོན་གསལ་གྱི་ཉེན་བསྐུལ་འབྱུང་བའི་སྐབས་ལུ་ ཁྲིམས་བཟོ་དང་ ཐབས་ལམ་གཞན་སྟོན་ནི་གཤོན་ལུ་ གྱུལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ལུ་གྲོས་འདེབས་འབད་ནི།
- ང་) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བཞུགས་པའི་ གནས་སྤངས་དང་ཆ་རྒྱུན་ཚུ་དང་མ་འཁྲིལ་མི་ལུ་སློབ་འབྲུག་གྱི་ཉེས་ཆད་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་པའི་བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་གདོང་ལེན་འབད་ནི།
- ཅ) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟག་ཞིབ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་དེའི་སྤྱིགས་གཞི་ཚུ་བདག་སྤྱོད་འཐབ་ནི།

ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན།

༢༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ མཐའ་འཁོར་སྤངས་སྤྱོད་དང་ དེའི་འཛིན་སྤྱོད་ལུ་འོས་འབབ་ཡོད་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ བྱ་སྟོན་ཚུ་འོན་ལུ་ ལྷན་ཁག་དང་ ས་གནས་དབང་འཛིན་ཚུ་བཅིས་པའི་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་སྒྲུབ་འཛིན་འབད་དགོ། དེ་ཚུ་འོ་ལུ་འགན་དང་ དབང་ཚད་ཚུ་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་འབད་དགོ།

ཚོང་ཁག་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན།

༢༤. ཚོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་ཚོགས་ཚུང་ཚུ་ ཚོང་ཁག་ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་སྒྲུབ་འཛིན་གསལ་དགོས་དང་ དེ་གི་ཁྲི་འཛིན་ཚོང་བདག་གིས་འབད་དགོ།
༢༥. ཚོགས་ཚུང་རེའི་ནང་ འཆར་གཞི་དང་ སོ་ནམ་ ཉགས་ཚལ་ བཟོ་རིག་ བཟོ་གྲུ་ མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ ས་གནས་དབང་འཛིན་ཚུ་འོ་ཚབ་འབྲུག་མི་ཉུང་ཤོས་རང་ བདུན་ཚུ་དགོ།
༢༦. ཚོགས་ཚུང་རེའི་ནང་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་བསྟོན་བཞག་འབད་མི་མཐའ་འཁོར་འགོ་དཔོན་གྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།

༢༢. ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གྱི་ལུ་འགན་དང་དབང་ཚད་ནང་གཤམ་གསལ་ཚུ་ཚུད་དགོཔ་དེ་ཡང་།
- ༡) མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་བརྟག་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༠ ཅན་མ་ལྟར་
དུ་རང་སེའི་ལྷོགས་གྲུབ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ལས་འགུལ་ཚུ་གི་དོན་
ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་སྤྱོད་ནི་དང་།
 - ཨ) ལྷན་ཚུགས་ཡིག་ཚང་ ཡངན་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་གནན་
གང་རུང་ལུ་ ཁོང་རའི་དབང་ཁུབ་ལུ་མ་འདུ་བའི་ལས་འགུལ་ཚུ་འོས་ལས་
བཀོད་པའི་བསམ་འཆར་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི།
 - ག) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ལྷོགས་འབད་ནི་དང་
མ་འབྲེལ་མི་ཚུ་ལུ་མཁོ་གཤམ་གྱི་གདོང་ལེན་འབད་ནི།
 - ང་) དུས་རྒྱུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཚུ་བསྐྱེལ་ནི་འབད་དེ་ ལྷན་ཚུགས་ཡིག་
ཚང་ལུ་གཏང་ནི།
 - ཅ) མཐའ་འཁོར་བརྟག་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་ དེའི་སྤྱིགས་གཞི་ཚུ་
གི་འོག་ལུ་བརྟག་ཞིབ་འབད་མི་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གོ་སྐབས་ཚུ་ནང་མི་
དམངས་ཀྱིས་བཅའ་མར་གཏོགས་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི།
 - ཆ) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་ཚད་ལྷོགས་འབད་ནི།
 - ཇ) ལྷན་ཚུགས་ཡིག་ཚང་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་ཚད་ མར་ཉམས་འགྱུ་མི་
(ཡངན་མར་ཉམས་ནི་གི་ཉེན་ཁ་) གང་རུང་སྐོར་ལས་བརྒྱུ་ལན་འབད་ནི།
 - ཉ) ས་གནས་ཀྱི་གཞུང་དང་ ཡངན་ འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁག་ ལྷན་ཚུགས་ཡིག་ཚང་ལུ་
མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་ཚད་སྤྱད་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་དགོ་པའི་ཐབས་ལམ་གང་
རུང་གི་སྐོར་ལས་ གོ་སྐབས་འབད་ནི།

ད) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་དུས་དང་དུས་སུ་ བཀའ་སྤེལ་འབད་མི་ལཱ་འགན་གྱི་བཀོད་རྒྱ་ཚུ་
དང་འབྲེལ་ཏེ་ དེ་ལུ་གསུང་གི་བྱ་སྤྱོད་གཞན་འབབ་ནི།

མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ།

༤༧. གཞུང་གིས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཚུན་ཉོགས་ཚུ་སྤྲོད་གསན་མི་འབད་ནི་གི་གྲོས་ཐག་བཅད་པའི་
སྐབས་ དམིགས་བསལ་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚུན་ཉོགས་ཚུ་སྤྲོད་གསན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་
མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ་ཅིག་གཞི་བཅུགས་འབད་དགོ།
༤༨. མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ་ནང་ འབྲུག་གི་གྲོས་ཐག་ལྷན་ཁྲིམས་འདེབས་ཐོག་ལུ་
ཁྲིམས་འཛིན་སྡེ་ ཆེ་མཐོའི་གྲོས་ཀྱི་འདུན་མའི་དང་དཔོན་སྡེ་བསྐོས་བཞག་འབད་ནིའི་བྱ་ཆ་དང་
དང་ལཱ་མི་ ཡང་ན་ཆེ་མཐོའི་གྲོས་ཀྱི་འདུན་མ་དང་ མངོན་མཐོའི་གྲོས་ཀྱི་འདུན་མ་གང་
རུང་ལས་ དགོངས་ཞུ་འབད་མི་དང་དཔོན་ཡིན་པའི་ མིང་ཅིག་བཅིས་ཏེ་ གཞུང་གིས་བསྐོས་
བཞག་གནང་ནི་ཡིན་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཚུན་བཞེར་འབད་ནི་ནང་ རྒྱལ་དགུ་སྤྱོད་དང་
ཤེས་ཡོན་ ཉམས་སྤྱོད་ཅན་གྱི་མཉམ་མཆོག་འབྲུག་མི་གསུམ་ཚུ་དགོ། དམིགས་བསལ་གྱི་
ཚུན་གཞི་ཅིག་གི་གྲོས་ཐག་གཅད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཁེ་ཕན་ལྷན་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ནང་ཡོད་པའི་
མིང་དེ་ ཚུན་གཞིའི་གྲལ་ལས་བཏོན་དགོ།
༤༩. ཚུལ་མཐུན་གཞི་བཅུགས་འབད་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ་འདི་ ལྷན་གསན་
དང་ སྤྱད་ཐུང་ལེན་ནི་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་ འགྲུག་བཟང་གཏང་ནི་ གནས་ཚུལ་ལེན་ནི་
རང་གི་འདུན་མར་སྤྲོད་གསན་འབད་མི་གནད་དོན་ཚུ་འདི་གྲོས་ཆོད་གཏང་ནི་གི་དབང་ཆ་ཡོད་
པའི་ ཆེན་མོ་དབང་ལྷན་གྱི་གྲོས་ཀྱི་དབང་འཛིན་ཅིག་ཡིན།
༥༠. འབྲུག་མི་ཚུ་ལུ་སྤྱོད་རུང་པའི་འཛུམས་འབྲུག་དང་ ལྷན་འབྲུག་ དེ་ལས་ལཱ་གཡོག་གི་གནས་
ཡུན་དང་ཆ་ཤིན་པ་གཞན་ཚུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྷན་དུ་ཡིན་རུང་ ཁོང་གི་ཞལ་
འཛུམས་ཀྱི་འབྲུག་དང་ཁེ་ཕན་ཚུ་ ཡང་ན་ལཱ་གཡོག་གི་གནས་ཡུན་དང་གནས་སྤངས་གཅི་
གིས་ཡང་ ཁྲིམས་འཛིན་ ཡང་ན་འབྲུག་མི་གཞན་ཚུ་ བསྐོས་བཞག་འབད་ཆར་ཞིན་མ་ལས་ ཁོང་
ལུ་མ་བརྟུབ་པའི་བྱ་ཆ་པར་བཅོམ་ཆོག་ཤིག་ཡིན།
༥༡. མཐའ་འཁོར་གྱི་མཉམ་ཞིབ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གྲོས་ཐག་བཅད་མི་ཚུ་ ཆེ་མཐོའི་གྲོས་ཀྱི་འདུན་
མར་ཞུ་གཏུགས་འབད་ཆོག་ཤིག་ཡིན།

༼ལེའུ་བཞི་པ་༽
མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྲུལ་ཚད་སྤྲུང་སྒྲིབ།

ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྤང་གི་ཐབས་ལམ་བཏོན་དགོས།

ལ༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་སྤང་སྒྲིབ་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོད་པ་ ཡངན་བཅོལ་གྱི་བརྒྱུ་ བཀག་ཐབས་དང་ ཚད་འཛིན་ མར་ཕབ་རྒྱབ་ནིའི་དོན་ལུ་ མཐོག་ལ་ཅན་དང་ གལ་གནད་ཅན་སྤེམ་ཐོང་མི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་བཏོན་དགོ།

ལ༤. ལྷག་པར་དུ་ དོན་ཚན་ལ༣ པའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་སྤྱི་དོན་ལུ་ལྷགས་ལྷུང་མེད་པར་ དེ་ ལུགས་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ནང་གཤམ་གསལ་གནད་དོན་ཚུ་གར་ ཡངན་གང་རུང་གི་དོན་ལུ་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ཚུད་དགོས་དེ་ཡང་།

ཀ༽ རྫོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་ཚོགས་རྒྱུང་དང་ དབང་འཛིན་གཞན་ཚུ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཡངན་འདིའི་འོག་ལུ་བཟོ་བའི་བཅའ་ཡིག་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་འཐབ་མི་གཤིང་ལེན་ཚུའི་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི་དང་།

གཅི་རང་ཨིན་རུང་འཛོན་ཁུངས་སྤྱི་ཚོགས་ལས་བྱུང་མི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅོལ་གྱི་བ་ (སྤྲོད་ཏེ་བཅོལ་གྱི་བ་ཅེས་ཏེ་) ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་ ཡངན་ འཛོན་ནི་ ཚུའི་དོན་ལུ་གནས་ཚད་བཟོ་ནི།

ཁ༽ དེ་འབད་མ་ད་ དོན་ཚན་འདིའི་འོག་ལུ་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་ ཡངན་འཛོན་ནི་གི་དོན་ལུ་གནས་ཚད་མ་འདྲམ་ཚུ་ དེ་ལུགས་གྱི་འཛོན་ཁུངས་ཚུ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅོལ་གྱི་བ་ཕྱིར་བཏོན་ ཡངན་འཛོན་ནི་གི་སྤྲུལ་ཚད་ ཡངན་བསྐྱོར་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འཛོན་ཁུངས་མེ་སའི་གནས་ཚད་ཚུ་བཟོ་དགོ།

ག༽ གྲོས་བསྡུན་འབད་ཞིན་མ་ལས་ འཕྲག་སྤྲུལ་ཚུ་བཀོག་ནི་གི་སྒོར་ལས་བཀག་ཆ་དང་ བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་ཚུ་བཟོ་ནི།

- ང.) མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བ་གཏང་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་མི་ བཟོ་གྲུ་ ཡངན་ལག་ལེན་
བྱ་རིམ་ ཡངན་ བཟོ་གྲུའི་དབྱེ་བ་དང་ ལག་ལེན་ བྱ་རིམ་ཚུའི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་
ནི་དང་ བཀག་ཆ་འབད་ནི།
- ཅ.) བཟོ་གྲུ་ ཡངན་ལག་ལེན་ བྱ་རིམ་ཚུ་ ཡངན་བཟོ་གྲུའི་དབྱེ་བ་ ཡངན་ལག་ལེན་
བྱ་རིམ་ཚུའི་མིང་རྟགས་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ལག་ལེན་ལེགས་ཤོས་ཚུའི་དོན་ལུ་
གནས་ཚད་དང་ བྱ་བའི་གནད་ཚུ་ད་བཟོ་ནི།
- ཆ.) ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཁྱུ་རྩམ་ཚུ་འཆང་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ བྱ་བའི་གནད་ཚུ་ད་དང་
ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟོ་ནི།
- ཇ.) མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བ་གྱི་དཀའ་ངལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ ཞིབ་དཔྱད་དང་
ཞིབ་འཇོལ་ཚུ་འབད་ནི།
- ཉ.) ས་ཁོངས་དང་ འཕུལ་ཁང་ ལག་ཆས་ འཕུལ་ཆས་ བཟོ་བསྐྱར་ ཡངན་བྱ་
རིམ་གཞན་ཚུ་ ས་ཁོངས་ ཡངན་རྒྱ་ཁྱུ་རྩམ་ཚུ་ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་ དེ་ལུགས་གྱི་
དབང་འཛིན་དང་ འགོ་དཔོན་ ཡངན་མི་དོན་ལུ་ ས་ཁོངས་དང་བསྐྱར་ཏེ་
མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བ་སྤྱོན་འགོག་དང་ ཚད་འཛིན་ མར་ཕབ་འབད་ནིའི་
ཐབས་ལམ་བཏོན་དགོ་པའི་སྐོར་ལས་ བཀོད་བྱ་བྱིན་ནི།
- ད.) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ འགན་སྒྲོ་གཏང་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཚུ་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་
མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་དང་ སྤེལ་ཁང་ཚུ་གཞི་བཅུགས་ ཡངན་ རོས་
འཛིན་འབད་ནི།
- ཐ.) མཐའ་འཁོར་གྱི་བཙོག་གི་བ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཚུའི་སྐོར་ལས་
གནས་ཚུལ་བསྐྱེལ་ཞུ་དང་ བཀམ་སྤེལ་འབད་ནི།
- ད.) རྒྱ་གཙང་ཏོག་ཏོག་གི་སྤྱི་ལཱ་རིགས་སྤྱི་ཚུ་འབད་ནི་དང་ སྤྱི་ལཱ་གནས་
སྤངས་ལམ་ལུགས་ཚུ་རྒྱ་གཙང་འཐབ་ནིའི་ མཐའ་འཁོར་རྒྱ་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་
ཏུང་ཚད་གྱི་རྒྱ་རྒྱ་ཆད་ནི་མེད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།

ན) རང་གསེས་དོན་ཚན་༥༤ (ལ) པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་བཟོ་བའི་གནས་ཚད་ཚུ་ གཏན་
འཇགས་ཀྱི་དུས་མཚམས་ཐོག་ལུ་ ལག་ལེན་དང་ བསྐྱར་སྒྱུད་དེས་པར་དུ་འབད་
དགོ་པའི་ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་གསར་པ་དང་ དུས་ཚད་དང་འཕྲུལ་
རིག་གི་འགྱུར་བ་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་དགོ།

ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཚུ་འཆང་སྒྱུད་འབད་ཐངས།

༥༥. བྱ་བའི་གནད་སྒྱུད་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གན་ཡིག་ཚུ་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་
པའི་ ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཞིན་མ་ལས་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ མི་ངོ་ག་
གིས་ཡང་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཚུ་འཆང་སྒྱུད་འབད་ནི་ ཡངན་འཆང་སྒྱུད་འབད་ནི་གི་རྒྱུད་
བསྐྱལ་ཡང་འབད་མི་ཚོགས།

མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅོག་གི་བཅོན་ནི།

༥༦. མི་ངོ་ག་གིས་ཡང་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་གནས་ཚད་ལས་ལྷག་པའི་བཅོག་གི་གང་རུང་འཐོན་
བཅུག་ནི་ ཡངན་བཏོན་མི་ཚོགས།

འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་དོན་ལུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚད་ འཕྲུལ་རིག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ལག་ལེན།

༥༧. འོས་མཚམས་ལྷན་པའི་གསོ་སྦྱང་ ཡངན་བཟོ་བཀོད་ཚུ་མེད་པར་མཐའ་འཁོར་ལུ་བྱུས་ཉེས་ཀྱི་
འགྱུར་བ་འབྱུང་ནི་ཡིན་པའི་ བཅོག་གི་བཅོན་གྱི་འཐོན་བསྐྱེད་དང་ འཕྲུལ་རིག་ཚུ་ འོས་
འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྟེ་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་གྲོས་བསྟུན་འབད་ཐོག་
ལས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གཞི་བཅུགས་འབད་མི་ ཡངན་ངོས་འཛིན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་གནས་
ཚད་ལས་སྟེ་གིས་ངོས་སྦྱོར་འབད་མི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚད་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་
འདི་འོག་ལུ་སྤངས་འཛིན་འབད་དགོ།

༥༨. གཞུང་གིས་ འཆར་དདུལ་གྱི་ཁེ་ཕན་དང་ ལམ་ལུགས་གཞན་ཚུ་དེ་ཐོག་ལས་ ཁས་སྤངས་ཀྱི་
སྒྲིུལ་གྱི་མིང་བཏགས་ནི་ ཡངན་སྒྲིུལ་གྱི་ཕྱི་ཁོང་ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་དགོ།

༥༩. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཤམ་གསལ་ཚུ་དེ་སྐོར་ལས་སྒྲིགས་གཞི་ ཡངན་ལམ་སྟོན་ རྣམ་གཞག་
ཚུ་སྒྲིད་དགོ་མི་དེ་ཡང་།

- ཀ) དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ལེགས་ཤོམ་འཐབ་ཚུགས་པའི་
མཐའ་འཁོར་གྱི་ཀུན་སྦྱོང་ནམ་གཞག་དང་།
- ཁ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཕྱིས་ཞིབ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་གྱི་གནས་ཚད།
- ག) མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་སྒྲིག་ཅན་གྱི་འཕྱོན་བསྐྱེད་ ཡངན་ཞབས་ཏོག་ཚུའི་བཙོ་
བསྐྱེད་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་ནི་ ཡངན་མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་
སྒྲིག་ཡོད་མི་དང་ རུས་ལྷགས་གྱི་འཛིན་ཚད་ཡོད་པའི་འཕྲུལ་རིག་ཚུ་ཡར་དག་
གཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་མིང་བྱང་བཀོད་ནི།

འཕྲག་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་།

༤༠. འཕྱོན་ཁུངས་བཀོལ་སྦྱོང་དང་ འཕྲག་སྒྲིགས་བཀོག་ནི་གི་འཁོར་ཚད་མར་ཡབ་རྒྱབ་ནིའི་དོན་
ལུ་ ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐབས་མང་སུ་གྲུབ་ཚུགས་ནིའི་དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དེ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
བཙོ་བསྐྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ ཁོང་རའི་འཕྱོན་བསྐྱེད་ཚུ་འཕྲག་སྒྲིགས་ལུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ལུ་ འཕྱོན་
བསྐྱེད་རྒྱུ་མ་དེ་ཚུ་ ལོག་བཀོལ་སྦྱོང་འབད་ནི་ ཡངན་ལོག་བཙོ་ནི་ ཡངན་ འཕྲག་སྒྲིགས་
ཚུ་བཀོག་ནི་གི་དོན་ལུ་ཉེན་སྲུང་གི་ཐབས་ལམ་གཞན་ཚུའི་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་གྱི་རིན་དངུལ་
སྦྱོང་ནིའི་འགན་འཁུར་འབག་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ་བཀོད་ཆོག།
༤༡. བཙོ་བསྐྱེད་པ་ ཡངན་ བཙོ་གྲུ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་འཕྲག་སྒྲིགས་ཚུ་ཉེན་སྲུང་གི་ཐོག་ལས་
བཀོག་ནི་གི་འགན་འཁུར་ཆ་ཚང་འབག་དགོ།
༤༢. ཉེན་སྲུང་ཅན་དང་ ཚུལ་མཐུན་བཀོག་ནི་ ལེགས་ལམ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཙུགས་པའི་
ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་ ཁྱུངས་ཚད་གྱི་ལས་འགུལ་ཡིག་ཆ་ནང་གི་ཀུན་ཚད་གནས་ཚུལ་
ཐིན་ནི་གི་དོན་ལུ་ མིང་གང་རུང་ལུ་འགན་འཁུར་ཡོག།

༤༣. མཐའ་འཁོར་ནང་ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མཚན་འཚུབས་དག་སྟེ་འཕོན་ནི་ལུ་གྱུར་པའི་ བཅོ་གྲུའི་ཐུག་
ཀྱིན་ ཡངན་གྲོ་འབུར་གྱི་ཕྱིར་ལུང་ ཡངན་འཛུགས་ལུང་གང་རུང་བཅིས་པའི་ མཐའ་འཁོར་
གྱི་ཚབས་དོན་ལུ་ཚུ་གི་སྒྲོར་ལས་ ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་ལུ་བད་བསྐྱལ་འབད་
དགོཔ་དང་ དབང་འཛིན་དེ་གིས་ གཞོད་སྒྲོན་བྱུང་མི་ཚུ་ལུ་ཉེན་བད་འབད་ནི་དང་ སེལ་ནི་
ཚུ་བཅིས་ཏེ་ གཞོད་སྒྲོན་ཚད་འཛིན་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་མཁོ་གཤམ་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཏོན་
ཏེ་ ལྷན་ཚུགས་ཡིག་ཚང་ལུ་བད་ལན་འབད་དགོ།
༤༤. དོན་ཚན་༤༣ པའི་ནང་གི་གཞོད་སྒྲོན་འབྱུང་མི་གང་རུང་གི་དངོས་དོན་ ཡངན་ གོ་རྟོགས་
ཚུ་འི་སྒྲོར་ལས་ དོན་ཚན་འདི་འོག་གི་བད་ལན་ལྟར་བྱ་ཡིན་རུང་ ཡངན་ལམ་ལུགས་གཞན་
གྱི་ཐོག་ལས་ཡིན་རུང་ གནས་ཚུལ་ལྟར་པའི་སྐབས་ལུ་ ལྷན་ཚུགས་ཡིག་ཚང་གིས་ གང་
མཚུགས་སྟེ་ གཤམ་སྤེད་ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་དབང་འཛིན་གྱིས་མཁོ་གཤམ་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་བཏོན་མ་
ཚུགས་པ་ཅིན་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོད་པ་ ཡངན་བཅོམ་གྱི་བཙུ་སྟོན་འགོག་འབད་ནི་ ཡངན་
མར་ལབ་གཏང་ནི་གི་དོན་ལུ་མཁོ་གཤམ་ཅན་གྱི་ བཅོམ་ཐབས་འབད་ནི་གི་ཐབས་ཤེས་བཏོན་དགོ།
༤༥. དོན་ཚན་༤༣ པའི་ནང་དོན་ལྟར་བྱ་ བཅོམ་ཐབས་ལམ་ཚུ་འི་དོན་ལུ་ དབང་འཛིན་ ཡངན་
ལས་སྟེ་གང་རུང་གིས་ ཟད་སང་རེ་བཏང་བཏང་མ་ཡོད་པ་ཅིན་ དེ་ལུགས་ཀྱི་དབང་འཛིན་
ཡངན་ལས་སྟེ་གིས་ ཟད་སང་བཏང་ཡོད་མི་དེ་འོག་དགོ་པའི་སྒྲོར་ལས་ སྤྲུལ་པའི་ཆེས་
གངས་ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ མ་སྟོན་ཚུ་ཚོད་ལུ་བསྐྱེད་དེལ་དང་བཅས་པར་ཕྱིས་རྒྱབ་སྟེ་
(ལྷན་ཚུགས་ཀྱིས་ ཚད་གཞི་བཅོས་སྟེ་ བཞོད་བྱ་བཏང་མི་ལྟར་བྱ་ རྒྱ་མཚན་ལུན་པའི་བསྐྱེད་
ཚད་ཐོག་ལུ་) འབྲེལ་ཡོད་མི་ངོ་ལས་འོག་ལེན་དགོ།

མངོན་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་སྤངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐོར་ལས་གནད་དོན་གཞན།

༤༤. མི་ཁྲུངས་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ཚུ་འོ་བཅར་འབད་ནི་དང་ ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཇུག་གསར་པ་ དེ་ལས་གནས་ཚུ་ལྟེ་འཐོན་ཁྲུངས་གཞན་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ལྟ་རྟོག་སྐབས་ལུ་བསྟུ་སྟེག་འབད་མི་གནས་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་འཁོར་སྤངས་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ རང་བཞིན་གྱི་འཐོན་ཁྲུངས་ཚུ་ཉམས་སྤངས་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ལ་སྐོར་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་དགོས་མཁོ་ཡོད་མེད་ཞིབ་དཔྱད་ཐོག་གོས་ཐག་གཅད་ཆོག།

༼ལེའུ་ལྔ་པ་༽

ནགས་ཚལ་དང་ སྤྱི་ལུ་རིགས་སྣ་ སྤྱི་ལུ་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་གཅིག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤངས་སྤྱོད་མཐའ་འཁོར་གྱི་བདག་གཉེར།

༤༥. ད་ལྟོ་དང་ མ་འོངས་པའི་མི་རབས་ཚུ་གི་ཁེ་ཕན་གྱི་དོན་ལུ་ འབྲུག་མི་ཚུ་མཉམ་རུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་བཞིན་འཐོན་ཁྲུངས་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་སྤྱོད་གཏང་པ་ཡིན་མ་ཚད་ རང་བཞིན་གྱི་མཐའ་འཁོར་སྤངས་སྤྱོད་དང་ སྤྱི་ལུ་རིགས་སྣ་ཉམས་སྤངས་ ཕྱི་འཐོན་འཁོར་དང་ནང་གི་སྤྱི་འཐོན་མཐུན་འབྲེལ་གྱི་ཉམས་ཆག་གི་རིགས་བཀག་ཐབས་ལུ་ ཕན་འདེབས་འབད་ནི་འདི་མི་ཁྲུངས་རེ་རེ་བཞིན་དུ་འགོ་བཙུག་འབྱུང་ཡིན།

ནགས་ཚལ་གྱི་བྱུ་བཞེས་དང་ སྤངས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་གོ་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་སྤྱི་ལུ་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས།

༤༦. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་བཞིན་འཐོན་ཁྲུངས་ཉམས་སྤངས་དང་ ཉེན་ཁ་འབྱུང་ཉེན་ཡོད་པའི་གངས་རི་དེ་སྤྱི་ལུ་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་མར་ཉམས་ནི་ལས་བཀག་ཐབས་ལུ་ འབྲུག་གིས་ཆ་རྒྱུ་ཚད་ཡོངས་བསྟོམས་ལས་ ཉུང་ཤོས་བརྒྱ་ཆ་དུ་གུ་ཐམ་པ་དུས་རྒྱུན་དུ་ནགས་ཚལ་གྱིས་བྱུ་བཞེས་ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ། ད་ལྟོ་ནགས་ཚལ་གྱི་བྱུ་བཞེས་དང་ སྤངས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་གོ་ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་གཅི་རང་འབད་དགོས་འཐོན་རུང་ སྤྱི་ཚོགས་ལས་རྒྱུ་མ་ཅིག་མཛད་དགོ།

༤༩. རྟོན་ཚན་ ༣༠ (༥) པ་དང་འབྲིལ་ཏེ་ བརྒྱུ་ཆ་དུག་ཅུ་ཐམ་པ་ནགས་ཚལ་གྱིས་བྱུང་བའི་གནས་
ཡོད་པ་དེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གཤམ་གསལ་ལུ་འགན་འཐབ་ནིའི་
དོན་ལུ་ རྟོན་ཚལ་ལས་ཁུངས་བཟུམ་མའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་ཚུད་པའི་ཆེ་ཤིས་གྱི་
ཚོགས་ཚུང་ཅིག་བཙུགས་དགོ་མི་དེ་ཡང་།

ཀ།) དུས་དང་དུས་སུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་སྤྱི་དབུས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་
བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ལག་ལེན་དང་བསྐྱར་སྦྱོང་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟུང་པའི་
སྤྱི་དབུས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་བསྐྱར་བཅོས་གྱི་གྲོས་འདེབས་འབད་ནི་
དང་།

ཁ།) རྟོན་ཚལ་གྱི་བྱུང་ཚད་ ཡར་འཕེལ་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ ཉམས་ཆགས་བྱུང་མི་དང་
ས་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་ས་ཆ་ཚུ་ནང་ སྤྱི་ཤིང་འཛུགས་སྦྱོང་དང་ སྤྱི་ཤིང་སྤྱོད་འཛུགས་
གྱི་ལས་རིམ་ཚུ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི།

ག།) རྟོན་ཚལ་མེ་ཁྱེན་འཛིན་སྦྱོང་གི་སྤྱི་དབུས་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་
དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་རྟོན་ཚལ་མེ་ཁྱེན་ཅུ་མེད་གཏང་ནིའི་ཐབས་ལམ་བཏོན་ནི།

༥༠. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྟོན་ཚལ་གཙོ་ཅན་ཚུ་ལས་ ཐབ་ཤིང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་མར་ཕབ་གྱི་
དོན་ལུ་ གཙང་སྤྱོད་ལུ་ཕན་པའི་རྩ་སྤྱོད་ལུ་ འབྲུལ་རིག་གཞན་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པ་
དེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་ ཡར་དྲག་གཏང་དགོ། རང་བཞིན་འཐོན་ཁུངས་ལུ་གཞོན་སྦྱོན་མར་
ཕབ་གྱི་དོན་ལུ་ གསར་གཏོད་ཅན་གྱི་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ རྟོན་ཚན་ ༢༤ དང་འབྲིལ་ཏེ་
དང་འདྲོད་ཡར་སེང་འབྲས་ཚུ་བྱིན་དགོ།

༥༡. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་གཞན་ཚུ་དང་གྲོས་བསྡུན་འབད་དེ་ ད་ལྟོ་ཡོད་
པའི་སྤྱོད་སྦྱོང་གི་ས་གོ་ཚུའི་ཁ་སྐོང་ལུ་ ཚུ་ཡོད་པའི་ས་གཞི་ཚུ་དང་ ཁ་མཐོ་སའི་ས་གནས་ཚུ་
ཚུ་བྱུང་ས་ཁོངས་ དེ་ལས་ཉེན་ཁ་འབྱུང་ཉེན་ཡོད་པའི་སྤྱི་ལཱ་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་གཞན་
ཚུའི་ ཉམས་སྤྱང་དང་ སྤྱོད་སྦྱོང་དེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

རིགས་རྒྱན་གྱི་འཕྲོ་ལྷན་ཁྲུང་སྤྱོད་

- ལ. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ སྤྱོད་ལྷན་གྱི་བསྐྱར་བཅོས་བཏང་བའི་སྤྱོད་ལྷན་དང་ (LMOs) རིགས་རྒྱན་འཕྲོ་ལྷན་བཅོས་བཏང་བའི་སྤྱོད་ལྷན་དང་ ས་གནས་གཞན་གྱི་སྤྱོད་ལྷན་ཚུ་བཅུ་ཉེ་རིགས་རྒྱན་བསྐྱར་བཅོས་བཏང་བའི་སྤྱོད་ལྷན་ (GMOs) ལྷན་འདྲེན་དང་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་ཁྲུང་སྤྱོད་ཚད་འཛིན་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ལ. འདི་ཕྱི་མི་རབས་པན་རྒྱན་གྱི་འདྲ་མཉམ་དང་ ཡུན་བརྟན་རང་བཞིན་འཕྲོ་ལྷན་ཁྲུང་སྤྱོད་སྤྱོད་ སེམས་ཁར་ངེས་ཐོག་ལས་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ སྤྱོད་ལྷན་གྱི་བྱུང་རིམ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལས་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ རང་བཞིན་གྱི་སྤྱོད་ལྷན་དང་ ཆེད་བཙུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ལྷན་གྱི་རིགས་དང་ སེམས་ཅན་རིགས་རྒྱན་གྱི་འཕྲོ་ལྷན་ཚུ་བཏོན་ནི་དང་ཕྱིར་ཚོང་འབབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཁྲོམ་འཆར་ཕུལ་ཏེ་ཡོད་མི་ཚུ་འོ་ལས་ཞིབ་འཇུག་འབད་དེ་ སྤྱོད་ལྷན་ལུ་ཁྲོམ་འདབས་ ཕུལ་དགོ།

ཞིབ་འཚོལ་དང་ལྷན་ཚོགས་

- ལ. ས་གནས་ནང་ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཚོལ་གལ་ཆེ་བའི་ངོས་འཛིན་བྱུང་པ་ཅིན་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཚོལ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ཞིན་མ་ལས་ སྤྱོད་ལྷན་གནས་སྤངས་ཀྱི་གཅིག་སྒྲིལ་དང་ སྤྱོད་ལྷན་གྱི་རིགས་ཚུ་འཕྲན་གནས་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ སྤྱོད་ལྷན་གྱི་ཉེན་འཚུབས་དང་ བྱ་རིམ་ཚུ་ལྷན་ཚོགས་དང་ བརྟན་ཞིབ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ཡུན་རིང་གི་སྤྱོད་ལྷན་ལྷན་ཚོགས་དང་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གཞི་རྒྱ་ཚུ་ངེས་གཏན་བཅོལ་དགོ།

༼ལེའུ་ཐུག་པ༽

མཐའ་འཁོར་གྱི་མ་དདུལ་དང་ དང་འདོད་ཡར་སེང་གི་འབྲུས།

མཐའ་འཁོར་སྤང་སྦྱོབ་གྱི་མ་དདུལ་བྱེན་ནི།

- ༡༥. ལྷན་ཚུགས་དང་ དེའི་ཡིག་ཚང་ བསྐྱབས་སྟོན་ཚུགས་ཚུང་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་
བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ རང་སེའི་དབང་ཚད་དང་ ལཱ་འགན་ བྱ་སྟོན་ཚུ་དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་
ལག་ལེན་འཐབ་ཚུགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ གཞུང་གིས་ མ་དདུལ་ལང་མ་སྟེ་གནང་དགོ།
- ༡༦. ལྷན་ཚུགས་དང་ དེའི་ཡིག་ཚང་གིས་ གཞུང་ལས་བརྒྱུད་དེ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་
ཁྲིམས་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འཕྲོན་ཁུངས་གང་རུང་ལས་ གྲོགས་རམ་མ་དདུལ་ ཡངན་ཞལ་
འདེབས་ གསོལ་རས་ བསྐྱེད་འབྲུལ་ཚུ་ལེན་ཆོག།
- ༡༧. གཞུང་གིས་ འོས་མཚམས་ཅན་གྱི་བརྩེ་འཛོག་འབད་མི་ལྟར་དུ་ མཐའ་འཁོར་སྤང་སྦྱོབ་གྱི་མ་
དདུལ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་ཆོག།

མཐའ་འཁོར་ལམ་ལུགས་ལུ་གནས་མའི་དོན་ལུ་ དང་འདོད་ཡར་སེང་འབྲུས།

- ༡༨. མཐའ་འཁོར་མཐུན་སྦྲིག་ཅན་གྱི་ འཕྲུལ་རིག་དང་ ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཟང་པོ་ སྟེ་
ལྷན་མིང་བཏགས་ཚུ་ཡར་དྲག་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་གིས་ མཐའ་འཁོར་སྤང་སྦྱོབ་
དང་བསྐྱུན་ གཤམ་གསལ་ཚུ་བཅིས་པའི་ དདུལ་འབྲེལ་གྱི་དགའ་བསུའི་གསོལ་རས་བབྱམ་
ཅིག་སྟེ་ དང་འདོད་ཡར་སེང་འབྲུས་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་ཆོག་པ་དེ་ཡང་།
- ཀ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཞབས་ཏོག་དང་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་སྦྲིག་ཅན་གྱི་
འཕྲོན་བསྐྱེད་བཟོ་བསྐྱུན་འབད་མི་ལུ་ཁྲལ་གྱི་ཕབ་ཆག་ ཡངན་དགོངས་ཡངས་དང་།
- ཁ) མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་སྦྲིག་ཅན་དང་ ལུས་ལྷགས་འཛོན་ཚད་ཡོད་པའི་འཕྲུལ་
རིག་ཚུ་ནང་འདྲེན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཅད་མ་དང་ ནང་ཁྲལ་ཚུ་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི།

- ག) མི་སྡེ་ལས་ཚོགས་ ཡངན་ མི་དམངས་སྡེ་ཚོན་གྱིས་མཐའ་འཁོར་སྤངས་སྤྱོད་
 ཡངན་ སྤར་ལས་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ཉམས་སྤང་གི་ལས་འགུལ་ཚུའི་དོན་ལུ་
 མོགས་རམ་མ་དངུལ་ ཡངན་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་མ་དངུལ་བྱིན་ནི།
- ང་) འཕྲགས་སྟིགས་མར་ཕབ་དང་ བསྐྱར་བཅོ་ སྤར་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་སྤྱོད་འབྲས་ཀྱི་
 མཐུན་ཆུན།

༢༩. གཞུང་གིས་གཤམ་གསལ་ཚུ་བཅིས་པའི་གྲ་འབྲས་ཚུ་བཀའ་ཚོག་མི་དེ་ཡང་།

- ག) རང་བཞིན་གྱི་འཛོན་ཁུངས་ཚུ་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་འཁྱེད་དང་ གྲ་འབྲས་ཚུ།
- ཁ) དམིགས་བསལ་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེན་ཁ་བཀའ་མི་ གྱུ་ཆའི་འཛོན་བསྤྱོད་ཚུ་ལུ་
 ཁྲལ་དང་གྲ་འབྲས་ཚུ།

༤༠. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རང་བཞིན་འཛོན་ཁུངས་ཀྱི་གནས་ཤོང་ཕྱིས་བཏོན་ནི་གི་ཐབས་ལམ་གཞི་
 བཙུགས་འབད་ཞིན་མ་ལས་ འཛོན་ཁུངས་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ཚུའི་བར་ན་ འཛོན་ཁུངས་
 བཀོལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་དང་ ཡུན་བརྟན་བཀོལ་སྤྱོད་འདྲ་མཉམ་གྱི་གོ་བཟམ་འབད་
 བྱིན་དོན་ལུ་བཅོ་བཀོད་འབད་བའི་ མཐའ་འཁོར་ཞབས་ཏོག་གི་རིན་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་
 ཁྲིམས་མཐུན་དང་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་གན་ཡིག་ཚུ་གི་དོན་ལུ་བཅོ་བའི་གནས་ཤོང་ཚུ་ལག་ལེན་
 འཐབ་ཆོག།

༼ལེའུ་བདུན་པ་༽

མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ཐོབ་དབང་དང་ མི་སེར་ཚུ་གིས་འབྲེལ་གཏོགས།

མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ཐོབ་དབང་།

༤༡. མི་སེར་གར་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལུ་ལྷ་སྤྱོད་འབད་ནིའི་ཐོབ་དབང་ཡོད། དེ་
 འབད་མ་ལས་བརྟེན་ ལྷན་ཚོགས་དང་ དེའི་ཡིག་ཚང་གིས་གཤམ་གསལ་ཚུ་འབད་དགོཔ་དེ་
 ཡང་།

- ཀ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཤེས་ཡོན་དང་ བད་སྤྱོད་ གོ་དོན་གསལ་བསྒྲགས་ཚུ་ཡར་ངག་
གཏང་དགོས་དང་།
- ཁ) མཐའ་འཁོར་གྱི་དུས་མཆོམས་སྟན་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱི་དོན་སྟན་
ཚུ་ ཟུན་རིམ་གྱི་ གནས་ཚུལ་པར་བསྒྲུན་འབད་ནི།
- ག) མི་དམངས་ཟུན་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ མི་དམངས་ཀྱིས་འཇམ་ཏོང་ཏོང་སྤྱོད་
འབད་ཚུགས་མི་ གཤམ་གསལ་བཅིས་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཚུ་
སློག་རིག་གི་གནད་བསྟུས་རིམ་ལུགས་ནང་ལས་ཐོབ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི་དེ་ཡང་།
- ༡) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྟན་ཚུ་དང་།
- ༢) མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐོར་ལས་ ཡངན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་
དོན་གྱི་དེབ་སྤྲིགས།
- ༣) འོས་མཆོམས་དང་བསྟུན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐོར་ལས་ ཡངན་དེ་
དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱི་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་ཚུ་དང་
མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག།
- ༤) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་མཐུན་སྤྲིག་འབད་ནི་ཨིན་པའི་
སློག་རིག་གི་ཐོག་ལས་ཐོབ་ཚུགས་པའི་གནས་ཚུལ་གཞན།
- ང) རང་སེའི་ལས་དོན་ཅིག་གིས་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཤམ་འཆོབས་ཅན་གྱི་གཞོན་པ་
འབྱུང་ནི་ཨིན་པ་ཅིན་ ཁོང་ར་གིས་ཁས་ཁུངས་ཐོག་ལས་ མི་དམངས་ལུ་ ཁོང་
གི་ལས་དོན་དང་འཐོན་བསྐྱེད་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་པ་ཡོད་པའི་
སྐོར་ལས་གོ་བད་སྤྱོད་ནི་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་ནི།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བད་དོན་ལམ་ལུགས།

༤. ཟུན་ཚུགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་འཁོར་སྤྱི་དོན་སྟན་ཚུ་སྐོར་ལས་ ཐོ་ཡིག་ཚུ་ བསྟུ་
སྤྲིག་འབད་ནི་དང་ བྱ་རིམ་འཐབ་ནི་ དབྱེ་དབྱུང་འབད་ནི་ གསལ་བསྒྲགས་འབད་ནི་ཚུ་གི་
དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བད་དོན་ལམ་ལུགས་ཅིག་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་འདི་
གཤམ་གསལ་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལུ་འགོ་འཛེན་འཐབ་དགོས་དེ་ཡང་།

- ཀ) མཐའ་འཁོར་བཀོལ་སྒྲིབ་ཀྱི་གནས་རིམ་ཚུའི་བསྐྱར་བཅོས་ཚུ་དང་ (སྤྱི་ཚད་དང་
གྲངས་ཚད་གཉིས་ཆ་ར་) འགྱུར་བ་འཐོན་མི་གང་རུང་ཤེས་རྟོགས་འབད་ནི་དང་།
- ཁ) དུས་ཐོག་གི་གདོང་ལེན་འཐབ་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྒྲོར་ལས་
མངོན་གསལ་གྱི་གནད་དོན་གང་རུང་ རོས་འཛིན་དང་ དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི།
- ག) མཐའ་འཁོར་ལུ་འགྱུར་བ་འབྱུང་མི་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚུ་གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི།
- ང་) རོས་མཆོམས་ལྡན་པའི་ལེགས་བཅོས་དང་ བཅོ་ཐབས་གྱི་ ཐབས་ལམ་བཏོན་
དགོས་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་ནི།

༤༣. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟེན་ལམ་ལུགས་ནང་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཐོག་ལས་བསྐྱེལ་
འབད་བའི་ཐོ་ཡིག་ཚུ་ཚུད་དགོཔ་དེ་ཡང་།

- ཀ) ལྷན་ཚུགས་ཀྱིས་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྤྱི་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་ དབྱེ་
ཚད་ ཡངན་ དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ རྒྱུང་མ་དང་ རྒྱ་གི་སྤྱི་
ཚད་ཚུ་རྒྱུན་རིམ་གྱི་ལྷ་རྟོག་འབད་མི་དང་།
- ཁ) མཐའ་འཁོར་གྱི་རྟོགས་མེད་གནད་བདད་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་གཞི་
བཅུགས་འབད་བའི་སྤྱི་གས་གཞི་གནན་ཚུ་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ལྷ་རྟོག་འབད་མི།
- ག) མཐའ་འཁོར་བཀོལ་སྒྲིབ་འབད་མི་ཚུ་གིས་ ཁོང་གི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ལས་འབྲེལ་
སྒྲོར་ལས་སྒྲིབ་མི་སྟན་ཞུ།
- ང་) རང་དབང་ཅན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་དང་ཞིབ་འཛོལ།

༤༤. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟེན་ལམ་ལུགས་འགོ་འདྲན་འཐབ་ནི་དང་ འཛིན་སྐྱོང་
འབད་ནི་གི་འགན་འཁུར་འདི་ ལྷན་ཚུགས་ཡིག་ཚང་ལུ་ཐོག།

༤༥. ལྷན་ཚུགས་དང་ དེའི་ཡིག་ཚང་གིས་ རོ་ཚབ་ལས་སྡེ་དང་ སྤེལ་ཁང་ ལས་སྡེ་ འབྲེལ་བ་
ཡོད་མི་ དེ་ལས་མི་རྩི་ཚུ་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་ དེའི་བཀོལ་སྒྲིབ་གང་རུང་གི་འཆར་སྐྱར་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ ཡངན་སྟན་ཞུ་ཚུ་ དེ་ལུགས་ཀྱི་མི་རྩི་ ཡངན་ལས་སྡེ་ལུ་
ཡོད་པ་སྤེལ་ཐོང་པ་ཅིན་ དེ་ཚུ་སྒྲིབ་དགོཔ་འི་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ནིའི་དབང་ཚད་ཡོད།

མཐའ་འཁོར་གྱི་གྲོས་ཚེད་ནང་མི་སེར་ཚུ་གིས་བཅའ་མར་གཏོགས་ཚོགས་པའི་ཐོབ་དབང་།

༤༩. གཞུང་གིས་ གཤམ་གསལ་ཚུ་བཅིས་ཏེ་ མི་དམངས་ཀྱི་གྲོས་བསྐྱར་འབད་ནི་དེ་འོས་མཆོམས་
ཅན་སྡེ་བཅུ་འཛོག་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ མཐའ་འཁོར་གྱི་སྐོར་ལས་ གྲོས་
ཐག་གཅད་ནི་དེ་གྲོས་བསྐྱར་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་འཕྲོ་ལམ་ཡོད་མི་དེ་ཡང་།

ཀ) སྤྱི་ཕྱི་ལོ་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་འགུལ་གྱི་གཞི་རྒྱ་ཚུ་བཟོ་བའི་སྐབས་དང་
ལག་ལེན་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་ བསམ་འཆར་བཀོད་ནི་དང་།

ཁ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་མ་བྱེན་པའི་ཉེ་མ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་འགྱུར་བ་
དབྱེ་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ མི་དམངས་ལུ་གྲོས་བསྐྱར་འབད་ནི། དེ་འབད་མ་
ད་ མི་ངོ་རང་རྒྱུ་གི་མཐའ་དོན་ལས་ མི་སྡེ་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་
གཙོ་ཆེར་ཆ་གནས་བཞག་དགོ།

ག) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་བཟོ་བའི་ཁྲིམས་དང་ སྒྲིགས་
གཞི་ཚུ་ལུ་མཆན་བཀོད་ནི།

༥༠. གནམ་ཁ་གར་ བཀག་ཆ་མེད་མི་དང་ རོན་སྤྱིན་ཅན་གྱི་མི་དམངས་ཀྱི་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་
རུང་ས་ལུ་འབྲེལ་ཡོད་མི་དམངས་ལུ་ རྒྱལ་ཐོག་དང་རོན་སྤྱིན་ཅན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་འོས་
མཆོམས་དང་བསྐྱར་ཏེ་མི་དམངས་གསལ་བསྒྲགས་ ཡང་ན་ངོ་རྒྱུ་གི་ཐོག་ལས་གང་ལྟར་ཡང་
མཐའ་འཁོར་གྱི་གྲོས་ཐག་ཚེད་ནི་འཕྲོ་ལམ་གནད་སྤྱོད་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ བན་ལན་འབད་དགོ།

བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་།

༥༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ཉམས་རྒྱུད་ཡོག་མི་མི་ངོ་ཅིག་གིས་ ལྷན་ཚོགས་ལུ་མཐོ་གཏུགས་
འབད་ཆོག། ཉམས་རྒྱུད་ཡོག་མི་ མི་ངོ་གིས་ གྲོས་ཚེད་ ཡང་ན་བྱ་སྤྱོད་ རྒྱབ་བསྐྱར་གང་
རུང་གི་ བདེན་ཁུངས་དང་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་མཐུན་སྐོར་ལས་ཚུད་ལན་བཀོད་ཆོག།

༥༢. བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་ལུ་ ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོབ་དབང་འདི་ གཤམ་གསལ་བཅུ་འཛོག་
འབད་མི་ མི་ངོ་གང་རུང་ལུ་ དམིགས་བསལ་འབད་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་མི་དེ་ཡང་།

- ཀ) གནས་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལས་ཁུ་བསྐྱལ་འབད་མི་དེ་ ཆ་ཤས་ཅིག་ ཡངན་ ཡོངས་ཚོགས་
སྤེ་ སྤང་མེད་བཞག་པ་ ཡངན་ འཛོལ་ཏེ་ངོས་ལེན་མ་འབད་བར་བཞག་པ་ ལན་
གསལ་ཚངམ་སྤེ་མ་རྒྱབ་པ་ ཡངན་དེ་དང་འབྲེལ་གཏོགས་འབད་མ་བཟུབ་མི་དང་།
- ཁ) རྩོམ་ཆོད་ ཡངན་བྱ་སྤྱོད་ རྒྱབ་བསྐྱར་དེ་གིས་ ཁོ་གི་སྤོབ་དབང་ལུ་ཉམས་ཆག་བྱུང་མི།
༩༠. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ མི་ངོ་ལུ་ ལོག་སྤེ་བཅུ་འཛོག་འབད་ནི་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་ཁྲིམས་ཞིབ་
ཚོགས་སྤེ་གིས་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཁྱེན་མེད་ཀྱི་བཞུ་བཞུ་གནད་སྤྱོད་ལུ་ལྷ་སྤྱོད་
ཀྱི་སྤོབ་དབང་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་དགོ།
༩༡. ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གྲོས་ཐག་བཅད་མི་དེ་གུར་ ཆེ་མཐོའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སར་མཐོ་གཏུགས་
འབད་ཆོག།

༼ལེའུ་བརྒྱུད་པ་༽

ཞིབ་དཔྱད་དང་བདེན་དཔྱད་ཀྱི་བཞུ་བཞུ་གནད་སྤྱོད།

འཛུལ་སྤྱོད་དང་ཞིབ་དཔྱད་ཀྱི་བཞུ་བཞུ་གནད་སྤྱོད།

༩༢. དོན་ཚན་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རང་གི་ཚབ་
ལུ་དབང་ཚད་སྤྱོད་པའི་ མི་ངོ་གང་རུང་ལུ་ རང་སོས་མཁོག་ལ་ཅན་སྤེ་བཅུ་འཛོག་འབད་མི་
ལྷར་དུ་དེ་ལུགས་ཀྱི་ལས་རོགས་དང་བཅས་པར་ རྒྱུ་མཚན་ལྷན་པའི་དུས་ཚོད་ནམ་རང་འབད་
རུང་ མི་ངོ་ཅིག་སྤྱོད་ས་དང་ ཡངན་ རང་སོའི་བཟའ་ཚང་ཚུ་གསོ་སྦྱང་འཐབ་སའི་སྤོད་ཁྲིམ་
ཚུ་མེན་པའི་ ས་གོ་ཚུ་ནང་གཤམ་གསལ་ཀྱི་དོན་ལུ་ འཛུལ་སྤྱོད་འབད་ཆོག་པའི་སྤོབ་དབང་
ཡོད་མི་དེ་ཡང་།
- ཀ) རང་སོ་ལུ་འགན་འཁུར་སྤྱོད་མི་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ཚུ་ལས་གང་རུང་འཐབ་ནིའི་
དོན་ལུ་དང་།

ཁ) དེ་ལྟགས་ཀྱི་བློ་སྒྲུབ་ཀྱི་འཐབ་ནི་ཡིན་ན་མེན་ན་ ཡིན་པ་ཅིན་སྟོང་ལམ་གཅི་བཟུམ་
 ཅིག་གི་ཐོག་ལས་འཐབ་ནི་ཡིན་ན་ ཡངན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཡངན་ འདི་འི་
 འོག་ལུ་བཟོ་བའི་སྒྲིགས་གཞི་ཚུ་འདི་དགོངས་དོན་གང་རུང་ ཡངན་བྱུང་བསྒྲུགས་
 བཀོད་ཀྱི་ ཡངན་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་དབང་ཆ་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ བཟོ་
 མི་ ཐུན་མི་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མེན་ན་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་ནི།

ག) འཕུལ་ཆས་ བཟོ་གྲུ་འཕུལ་ཁང་ ཐོ་ཡིག་ ཐོ་དབ་ ཡིག་ཆ་ ཡངན་མཁོ་ཆས་
 ཀྱི་དངོས་པོ་གཞན་ཚུ་འདི་དབྱེ་ཞིབ་དང་ བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཡངན་
 བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ ཡངན་ བཅའ་ཡིག་ཚུ་ལས་འགལ་ཏེ་ གཞོད་འགལ་
 ཅིག་འབད་ཡོད་པ་ ཡངན་འབད་བའི་བསྐང་ཡོད་པ་ ཡངན་འབད་ནི་གི་ཕྱིས་རྒྱབ་
 ཡིན་པའི་སྐོར་ལས་ རྒྱ་མཚན་ལུན་པའི་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པའི་ ས་གནས་ དེ་ཚུ་
 རང་འཛེལ་ཞིབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཡངན་ འདི་འོག་
 ལུ་བཟོ་བའི་བཅའ་ཡིག་ཚུ་གི་འོག་ལུ་ ཉེས་ཁྲིམས་བཀའ་རུང་བའི་གཞོད་འགལ་
 འཐབ་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་སྒྲུབ་བྱེད་སྤྱོད་བརྟུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་རྒྱ་མཚན་དང་ལུན་
 པར་བསྐྱེད་པ་ ཡངན་ དེ་ལྟགས་ཀྱི་བཅན་ལེན་དེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བཅོམ་གྱིབ་
 སྟོན་འགོག་ ཡངན་མར་ཡབ་གཏང་ནི་ལུ་མཁོ་གཤམ་ཅན་སྤེལ་འཐོན་སྤང་པ་ཅིན་ དེ་
 ལྟགས་ཀྱི་འཕུལ་ཆས་ བཟོ་གྲུ་འཕུལ་ཁང་ ཐོ་ཡིག་ ཐོ་དབ་ ཡིག་ཆ་
 ཡངན་ མཁོ་ཆས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཞན་གང་རུང་ བཅན་ལེན་འབད་ནི།

༩༣. ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་གང་རུང་གི་བཟོ་གྲུ་འཕུལ་ཁང་ ཡངན་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ འཆང་
 སྟོང་གི་བྱ་རིམ་འཐབ་མི་ མི་ངོ་ རེ་རེ་བཞིན་གྱིས་ དོན་ཚན་༩༢ པའི་འོག་ལུ་ལྷན་ཚོགས་
 ཀྱིས་དབང་ཆ་ད་སྟོང་མི་ མི་ངོ་ལུ་ དོན་ཚན་དེ་འོག་ལུ་ བློ་སྒྲུབ་ཀྱི་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལས་
 རོགས་འབད་དགོཔ་དང་ གཤམ་སྤྱོད་དེ་བཟུམ་མའི་ལས་རོགས་མ་འབད་བཅིན་ རྒྱ་མཚན་
 བཀོད་ནི་དང་ ཟུར་ཐབས་གཞི་ཡང་མེད་པར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལས་འགལ་བའི་གཞོད་
 འགལ་གྱི་ཉེས་སྟོན་ཡིན་པར་བཟི་དགོ།

༩༢. མི་ངོ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ རོན་ཚན་༩༢ པའི་འོག་ལུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་དབང་ཚད་སྤྱོད་པའི་
 མི་ངོ་གང་རུང་ལུ་ཁོང་རའི་བྱ་སྤོ་ཚུ་འཐབ་ནི་ནང་ མཉམ་བཞེས་བསམ་བཞེས་དུ་ཕྱིར་འགྱུར་ས་
 འབད་ནི་ ཡངན་བར་ཆད་རྒྱབ་པ་ཅིན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལས་འགལ་བའི་གཞོན་འགེལ་གྱི་
 ཉེས་སྦྱོན་ཡིན་པར་བརྟེན་གྱི།

དཔྱེ་ཚད་འབག་ནིའི་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད།

༩༣. ལྷན་ཚོགས་ ཡངན་དེ་གིས་རང་གི་ཚབ་སྤེལ་དབང་ཚད་སྤྱོད་མི་འགོ་དཔོན་གང་རུང་ཅིག་ལུ་
 དཔྱེ་དཔྱད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ འཕུལ་ཁང་ ཡངན་ས་ཁོངས་ ས་གནས་གཞན་ཚུ་ནང་ལས་
 ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་སྤྱོད་ལམ་གྱི་ཐོག་ལུ་ རྒྱུང་མ་དང་ ཚུ་ ས་ རྒྱུ་ཆ་ བཟོ་བཅོས་འབད་ཚར་
 མི་འཐོན་བསྐྱེད་ཚུའི་དཔྱེ་ཚད་འབག་ནིའི་དབང་ཚད་ཡོད།

༩༤. རོན་ཚན་༩༤ པའི་དགོངས་དོན་ཚུའི་དབང་ལས་མ་འགལ་བར་ དཔྱེ་ཚད་འབག་མི་གིས་
 གཤམ་གསལ་ཚུ་འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་།

ཀ།) བདག་བབྱང་འབད་མི་ ཡངན་དེའི་ རོ་ཚབ་ ཡངན་ས་གནས་གྱི་འགོ་འཁྲིད་
 འབད་མི་ཅིག་ལུ་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ལམ་ལུགས་གྱི་ཐོག་ལུ་ དཔྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་
 གི་སྒོ་འདོད་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་ བན་བསྐྱེད་བྱིན་དགོཔ་དང་།

ཁ།) བདག་བབྱང་འབད་མི་གི་ རོ་ཚབ་ ཡངན་ མི་ངོ་ཚུ་ངོ་འཛོམས་ཐོག་ལུ་ དཔྱེ་
 དཔྱད་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ དཔྱེ་ཚད་བསྐྱེད་ལེན་འབད་དགོ།

ག།) དཔྱེ་ཚད་དེ་ དཔྱེ་ཚད་འབག་མི་དང་ བདག་བབྱང་འབད་མི་ ཡངན་ དེའི་རོ་
 ཚབ་ ཡངན་མི་ངོ་གཉིས་ཆ་ར་གིས་ རྟགས་དང་ཐིུ་རྒྱབ་ཞིན་མ་ལས་ལག་བྲིས་
 བཀོད་དགོཔ་པའི་ཉོད་ཚུ་ནང་བཙུགས་བཙུག་དགོ།

ང་) ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ ཡངན་ རོས་འཛིན་འབད་མི་བརྟག་
 དཔྱད་ཁང་ནང་ ཉོད་དེ་ཚུ་ ཕྱིར་འགྱུར་མེད་པར་གཏང་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་།

༩༢. གཞུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ གཅིག་
ཡང་ན་ དེ་ལས་མང་མ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་དང་ ཡང་ན་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ ཡང་ན་སྤེལ་ཁང་
གཅིག་ ཡང་ན་དེ་ལས་མང་མ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་སྤོངས་འཛིན་འབད་ཆོག།
༩༣. ལྷན་ཚོགས་གྱིས་ གཤམ་འཁོད་གསལ་སྟོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ སྤྲིགས་གཞི་དང་ བྱ་བའི་
གནད་སྟོན་ཚུ་བཟོ་དགོཔ་དེ་ཡང་།
- ཀ) མཐའ་འཁོར་གྱི་བརྟག་དཔྱད་ཁང་གི་བྱ་སྟོན་ཚུ་དང་།
- ཁ) བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་ཨིན་པའི་དབྱེ་ཆ་དེ་གི་ གོང་འཁོད་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ནང་
སྟོན་ནི་གི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན།
- ག) བརྟག་དཔྱད་ཁང་དེ་གིས་རང་གི་བྱ་སྟོན་ཚུ་འབབ་ཚུགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ མཁོ་གཤམ་
ཅན་ ཡང་ན་ཕན་ཐོགས་ཅན་གྱི་གནད་དོན་གཞན་ཚུ།

༼ལེའུ་དགུ་པ་༽
བསྟར་སྟོན་དང་ གཞོད་འགེལ་ ཉེས་ཆད།

མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུ་གནས་དགོ་པའི་འགན་འཁུ།

༩༤. ལས་སྡེ་དང་ སྤེལ་ཁང་ མཐུན་ཚོགས་ མིང་གར་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ འོས་
འབབ་ཡོད་པའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁྲིམས་དང་ སྤྲིགས་གཞི་གཞན་ཚུ་ནང་བཀོད་པའི་འགན་
འཁུ་ཚུ་ལུ་གནས་དགོ། ཁྲིམས་ལུ་གནས་ནི་གི་ལཱ་འགན་ནང་ གནད་དོན་གཞན་དང་གཅིག་
ཁང་ གཤམ་གསལ་སྟོན་བཏང་གི་ལཱ་འགན་ཚུ་ཚུད་དགོམ་དེ་ཡང་།

- ཀ) སྤྲིགས་གཞི་ལྟར་དུ་ ཡངན་ངོས་ལེན་གྱི་ཐོག་ལས་བཏང་མི་བཀོད་རྒྱ་ཚུ་ནང་
དགོས་མཁོ་ལྟར་དུ་ གནས་ཚུལ་གང་རུང་བྱེད་ནི་དང་།
- ཁ) གནས་ཚུལ་བྱེད་མི་ཚུ་གར་འབྲལ་མེད་དང་ གོ་བདེ་ཕྱི་འགྱུར་མ་སྤྱོད་པ་ཡིན་མ་
ངེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ག) མཐའ་འཁོར་གྱི་ལམ་ལུགས་ལུ་གནས་མ་གནས་སྒྲོར་ལས་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་
བའི་སྐབས་ལུ་མཐུན་འབྲེལ་འབད་ནི་དང་ ལཱ་འགན་དེ་འཐབ་མི་འགོ་དཔོན་གྱིས་
མཐུན་ཆུན་དེ་ཚུ་ནང་འཇུག་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་ ཤེས་བཞིན་མཐོང་བཞིན་དུ་ཕྱིར་
འགྱངས་ ཡངན་ སྤོན་འགོག་ བཀག་ཆ་མི་འབད་ནི།
- ང) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེགས་མེད་གནང་བ་སྤྱོད་མི་ ཡངན་ བཀོད་རྒྱ་སྤྱོད་མི་གཞན་ཚུ་
ནང་ བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ཆ་རྒྱུ་གར་དང་འབྲེལ་ནི།
- ཅ) གནང་བ་མེད་པར་ རང་བཞིན་གྱི་འཐོན་ཁུངས་ཚུ་བཀོལ་སྤྱོད་ ཡངན་ བཏོན་
མ་ཆོག་པའི་སྒྲོར་ལས།

༡༠༠. ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ཚུ་དང་མཐུན་འབྲེལ་དམ་ཟབ་གྱི་ཐོག་ལས་
ལྷན་ཁོག་འབད་ནི་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འཁུན་འཁྱིལ་ཚུ་བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནི་གི་འགན་
འཁུར་གཙོ་བོ་འབག་དགོ།

མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞི་དྲུག་འགའ།

༡༠༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་དགོངས་དོན་ཚུ་འི་འོག་ལུ་བཟོ་བའི་ འགན་འཁྱིལ་གང་རུང་ལས་འགའ་མི་
དེ་ གཞོད་འགའ་སྤེལ་བཟུང་ཞིན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགའ་ཁྲིམས་དེ་བ་ཡངན་ བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་འདི་དོན་ཚན་༡༠༥ པའི་འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ཉེས་ཆད་ཚུ་འཁྲིལ་དགོ།

༡༠༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ཞི་བའི་གནོད་འགེལ་འཐབ་མི་ལུ་ ཉེས་ཆད་འདི་ གཤམ་གསལ་
ཚུ་ལས་གཅིག་ ཡངན་དེ་ལས་མང་སྤྱོད་གོ་ཤིང་དེ་ཡང་།

ཀ) རྒྱལ་ཡོངས་ལས་མིའི་ཉིན་བསྟར་སྤྱི་ཚུ་ཉུང་མཐའི་ཚད་གཞི་ཐོག་ ཟླ་ངོ་གཅིག་
ལས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་སྤྱོད་དགོ་པའི་ཉེས་ཆད་དང་།

ཁ) མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཡངན་མཐའ་འཁོར་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་ཐེབས་འབྱུང་ནི་ལས་
སྤྱོན་འགོག་འབད་ཐབས་ལུ་ མཁོ་གཤམ་ཅན་སྤྱོད་མཐོང་བའི་མར་ཕབ་དང་ ལེགས་
བཅོས་ ཉམས་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་འབད་དགོ་པའི་བཀོད་རྒྱ།

ག) གནོད་འགེལ་པ་གིས་ གསལ་བསྒྲགས་འབད་བའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་དུས་ཚོད་ལུ་མ་
འབད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ དབང་འཛིན་གྱི་ཁ་ཐུག་ལས་ཟད་སོང་གཏང་དགོ་པ་འཕྲོན་
མི་གི་ རིན་དངུལ་ལོག་སྤྱོད་ནི།

ང) གནོད་འགེལ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ མི་ངོ་ཚུ་ལུ་ ཡངན་ རྒྱ་དངོས་ཚུ་ལུ་གནོད་སྐྱོན་བྱུང་
མི་ལེགས་བཅོས་འབད་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིན་དངུལ་སྤྱོད་ནི།

ཅ) མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་ ཆ་ཤས་ཅིག་ ཡངན་གར་མཆོམས་འཛོག་
ཡངན་ཆ་མེད་གཏང་ནི།

ཆ) གཤམ་སྤྱིད་བཀག་ཆ་འབད་དགོ་པའི་བཀོད་རྒྱ་བྱིན་ཚར་བའི་ཤུལ་ལས་ཡང་ གནོད་
འགེལ་འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་འབད་བཅིན་ དེ་ལུ་ ཉེས་བྱ་ གནོད་འགེལ་དེ་རྒྱུན་མ་
བཅད་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་རིང་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ལས་མིའི་ཉིན་བསྟར་སྤྱི་ཚུ་ཉུང་མཐའི་
ཚད་གཞི་ཐོག་ ཟླ་ངོ་༡༠ གྱི་སྤྱི་ཚུ་དང་འབྲམ་ཉམས་ཀྱི་ཉེས་ཆད་འདི་ཉིན་མ་རེ་རེ་
བཞིན་དུ་ཤོག།

ཇ) གཞོད་འགེལ་ཅིག་བཀའ་ཆ་འབད་དགོ་པའི་བཀོད་ཀྱི་བཏང་ཚར་བའི་ཤུལ་ལས་
འཕྲོ་མཐུད་དེ་རང་འབད་བ་ཅིན་ བཟོ་གྲ་ག་ཅི་རང་ཨིན་རུང་ རྒྱུད་འབྲས་ག་ནི་
ཡང་མེད་པར་ སློ་བསྐྱམ་ནི།

༡༠༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་འོག་ལུ་ ཞི་བའི་གཞོད་འགེལ་གྱི་དོན་ལུ་ཉེས་ཆད་ཚུ་ གཤམ་གསལ་ལུ་
གཞི་བཞག་སྟེ་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོ་པ་དེ་ཡང་།

ཀ) མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོད་སྟོན་བྱུང་མི་གི་རིན་གོང་དང་།

ཁ) གཞོད་འགེལ་འཐབ་མི་གི་ཁ་གྲངས།

ག) མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་མཐའ་འཁོར་ལུ་འགྱུར་བ་ཆེ་ཚུང་།

ང) གཞོད་འགེལ་པའི་བསམ་སྦྱར།

ཅ) གཞོད་འགེལ་ལས་བརྟེན་ཏེ་བྱུང་བའི་ དཔལ་འཕྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཐོབ་མི་ ཡངན་
བསམ་སྒོ་བསྟེན་མི།

ཉེས་ཅན་གཞོད་འགེལ་གྱི་ཉེས་ཆད།

༡༠༤. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ ཉེས་ཅན་གཞོད་འགེལ་འཐབ་མི་གི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགེལ་
ཁྲིམས་དེ་བཅུང་ཉེས་ཆད་ཆེད་དུ་བཀོད་དེ་མེད་པ་ཅིན་ གཞོད་འགེལ་ཆེ་ཚུང་དང་ གཞོད་འགེལ་
པའི་བསམ་སྦྱར་དང་བསྟེན་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོད་སྟོན་བྱུང་མི་རིན་གོང་གི་འགྲོང་ལུ་ ཉེས་
ཅན་གྱི་ཉེས་ཆད་ བཅོམ་ཁྲིམས་ལྗོངས་གཅིག་ལས་ ལོ་གཅིག་གི་བར་ན་བཀའ་ཆོག།

ཉེས་ཆད་ཆེད་དུ་བཀོད་དེ་མེད་པ།

༡༠༥. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ ཡངན་ སྤྲིམས་གཞི་ཚུ་ནང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོད་འགེལ་ཅིག་གི་
དོན་ལུ་ ཉེས་ཆད་ཆེད་དུ་བཀོད་དེ་མེད་པ་ཅིན་ གཞོད་འགེལ་འཐབ་མི་དེ་ལུ་ ཉེས་ཆད་འདི་
ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་གཞན་ཚུ་འི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བཀའ་དགོ།

།ལུ་བཅུ་པ།
སྒྲུ་ཚེགས་དགོངས་དོན།

ལྷན་ཚེགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་ འགོ་དཔོན་ ལཱ་གཡོག་པ་ཚུ་ མི་དམངས་ལཱ་གཡོག་པ་སྡེ་བཙེ་དགོས།

༡༠༤. ལྷན་ཚེགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་ འགོ་དཔོན་ ལཱ་གཡོག་པ་གཞན་ཚུ་གར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་
ཡངན་ འདི་འོག་ལཱ་བཟོ་བའི་བཅའ་ཡིག་ ཡངན་བཀོད་རྒྱ་སྤྱོད་མི་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་བྱ་སྒྲོ་
འཐབ་པའི་སྐབས་ ཡངན་འཐབ་ནི་འབད་བའི་སྐབས་ལཱ་ མི་དམངས་ཀྱི་ལཱ་གཡོག་པ་སྡེ་བཙེ་
དགོ།

མང་ཕྱོགས་དང་བྱུང་ཕྱོགས་མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག།

༡༠༥. རྒྱལ་ཡོངས་ཚེགས་འདུ་ལས་རྒྱབ་སྐྱོན་མཛད་མི་ མང་ཕྱོགས་དང་བྱུང་ཕྱོགས་མཐའ་འཁོར་
མཐུན་འབྲེལ་གྱི་གན་ཡིག་ཚུ་ སྤྱི་ཉིད་རིམ་བཞིན་ ཆ་འཛོག་གནང་མི་གར་རྒྱལ་ཁབ་ནང་
འཁོད་ཀྱི་ཁྲིམས་གཞན་གང་རུང་དང་ ཅག་འཐད་པ་སྡེ་བསྟར་སྤྱོད་འབད་དགོ།

བཅའ་ཡིག་བཟོ་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་ད།

༡༠༦. ལྷན་ཚེགས་ཀྱིས་ ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དེའི་བྱ་སྒྲོ་ཚུ་ ཆད་དམ་དང་ འཛོན་ཆད་ དོན་
སྤྱོད་ཅན་སྡེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལཱ་ མཁོ་གལ་ཅན་གྱི་བཅའ་ཡིག་ཚུ་བཟོ་ཆོག།

བསྐྱར་བཅོས།

༡༠༧. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལཱ་བསྐྱར་བཅོས་ཅེ་འབད་དགོཔ་འཛོན་པ་ཅིན་ སྤྱི་ཚེགས་ལས་མཛད་དགོ།

དབང་འཛིན་ཡོད་པའི་དེབ་སྒྲིགས།

༡༡༠. གལ་སྲིད་ཚོང་ཁ་དང་ དབྱེན་སྐད་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གོ་དོན་མ་འདྲཱ་ཅེ་འཛོན་ཆེ་ ཚོང་ཁའི་
དེབ་སྒྲིགས་ལཱ་ཆ་གནས་བཞག་དགོ།

༡༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ཚིག་དོན་གྱི་གོ་བ་སོ་སོར་རྟོགས་དགོས་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་:

- (༡) “ལས་དོན་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱད་བྱས་དང་ འཆར་གཞི་ ལས་ཤིམ་ ལས་འགལ་ཚུ་ཚུད་པའི་མིའི་ལས་དོན་ལུ་གོ།
- (༢) “རྫོང་ལས་སྡེ་” ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཁག་ ཡངན་ ལས་ཁུངས་ འབྲུག་གི་ ཁྲོམ་སྡེའི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༡༩༩༩} ཅན་མའི་འོག་ལུ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་ཁྲོམ་སྡེ་ ཡངན་ འབྲུག་གཞུང་གི་རང་སྲོང་གི་མི་དམངས་འདུས་ཚོགས་གང་རུང་ ཡངན་ ཚོང་སྡེའི་བཅའ་ཁྲིམས་^{༢༠༠༠} ཅན་མའི་འོག་ལུ་ཐོ་བཀོད་འབད་བའི་ ཚོང་སྡེ་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༣) “བཅོམ་རྒྱུང་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱི་འོང་ རྟོགས་ཆགས་ མི་ཤིགས་ཚུ་དང་ ཕྱི་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཚུ་ལུ་བྱས་ཉེས་ཀྱི་གཞོད་པ་རྒྱབ་མི་ རྒྱུང་མའི་ཕྱི་གཟུགས་དང་ ལྷན་རྒྱུང་ སྤྱི་ལཱ་གི་ཁྱད་ཆོས་ཚུ་ལུ་ འབབ་ལྷོས་མེད་པའི་འགྲུར་བཅོས་འབྱོར་མི་ ལུ་གོ།
- (༤) “ཁྲུ་ཡིག་ཕུལ་མི་” ཟེར་མི་འདི་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ ཡངན་ལྷན་ཚོགས་ ཡིག་ཆང་ལས་ གོང་འཕེལ་གྱི་གནང་བ་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་ གནང་བ་ཁུ་བསྐུལ་འབད་མི་ མི་ངོ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༥) “དབང་འཛིན་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ ཡངན་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཆང་ ཡངན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་གི་ལཱ་འགན་ འཐབ་མི་ ཚད་ལྡན་དབང་འཛིན་ ཡངན་ ཁོང་གི་འགོ་དཔོན་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༦) “བཅའ་ཁྲིམས་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཅན་མ་ལུ་གོ།

- (༡) “ཚད་སྒྲུབ་སྒྲིམ་སྒྲེད་པལ་འབྱུང་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་དོན་” ཟེར་མི་འདི་ མིའི་
འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་བྱུས་ཉེས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ཉུང་མཐའ་ཅན་གྱི་ཐོག་
ལས་ འཆར་གཞི་བཟོ་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ མི་སྒྲེད་པལ་འབྱུང་གོང་འཕེལ་གྱི་
ལས་རིམ་ལུ་གོ།
- (༢) “ཁེལ་ན་ཅན་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད་” ཟེར་མི་འདི་ མི་དམངས་ཀྱི་ཁེལ་ན་ ཡངན་
ཕན་བདེ་ ཉེན་སྲུང་ འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ འོས་འབབ་དང་མཐུན་པའི་ མཐའ་
འཁོར་ ཡངན་ དེའི་ཆ་ཤས་གང་རུང་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ལུ་གོ།
- (༣) “ལྷན་ཚུགས་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚུགས་ལུ་གོ།
- (༤) “ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་” ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཚུགས་ཀྱིས་ རང་གི་བྱ་སྒྲུབ་
འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་སྟེ་ འདེམས་འཐུ་འབད་བའི་ངོ་ཚབ་
ལས་སྟེ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༥) “འབྲེལ་ཡོད་མིང་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགལ་ཅིག་གིས་ ཕན་གནོད་ཡོད་པའི་
མི་རྒྱུང་ ཡངན་ ལྟེ་ཚན་ མི་སྟེ་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༦) “གོང་འཕེལ་ལཱ་གི་གནང་བ་” ཟེར་མི་འདི་ ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ས་ཆ་
ཅིག་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནི་ ཡངན་ བཟོ་བསྐྱུན་གྱི་དོན་ལུ་ ཚུགས་མ་ ཡངན་
གྲུར་སྤྱོད་ གནང་བ་ཚུ་ སྤྱོད་ནི་ ཡངན་བསྐྱུར་བཟོ་འབད་མི་ལུ་གོ།
- (༧) “གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་དོན་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ ཡངན་ ས་གནས་ཀྱི་
གནས་རིམ་ནང་ འཆར་གཞི་བཀོད་མི་ ཡངན་ གླེང་སྟེ་གི་ལས་རིམ་ག་ཅི་
རང་མིན་རུང་ མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་མཐའ་འཁོར་ལུ་གནོད་པ་ཡོད་པའི་ གོང་
འཕེལ་གྱི་ལས་འགལ་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ལུ་གོ།

- (༡༥) “ཕྱིར་ལུད་” ཟེར་མི་འདི་ ཁེམན་ཅན་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ལུ་བྱས་ཏེས་ཀྱི་གཞོན་པ་
 རྒྱབ་ནི་ ཡངན་ འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ཏེན་ཁ་ཡོད་མི་ ཡངན་ ཏེན་ཁ་འབྱུང་ནི་ཨིན་
 པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཆ་གས་ ཡངན་ ཆ་རྒྱེན་གྱི་སྤྲུམ་ཚད་ལུ་ ཐང་ཀར་
 ཡངན་ བརྒྱད་དེ་བསྐྱར་བཅོས་བཟོ་མི་ རྒྱ་ཇས་ རིལ་པོ་ རྒྱང་ཇས་གཅི་རང་
 ཨིན་རུང་ རྒྱ་ཇས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༡༥) “ཕྱིར་འཕྱོན་བཅོག་ཇས་དམ་འཛིན་ཚད་བབྱང་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགུལ་ཅིག་
 ཡངན་ དེའི་ལས་དོན་ཚུ་གིས་དུས་ཚོད་གཅིག་ ཡངན་ དེ་ལས་མང་བའི་ དུས་
 ཡུན་སྐབས་ལུ་ཚད་ལས་བཟུལ་མ་ཆོག་པའི་ ཕྱིར་འཕྱོན་བཅོག་རྒྱང་གི་དམིགས་
 བསལ་ཆ་ཚད་དང་ ཡངན་ མང་ཚད་ གནས་རིམ་ཚུ་འོློར་ལས་ཆེད་དུ་བཀོད་
 པའི་ རྒྱ་ཚད་ ཡངན་མང་ཉུང་ལུ་གོ།
- (༡༦) “ཕྱིར་འཕྱོན་བཅོག་རྒྱང་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགུལ་ནང་གི་འཕྱོན་ལུངས་རང་སོ་
 ལས་ ཡངན་ ལྷ་འདུས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ རྒྱང་མ་དང་ རྒྱ་ ས་ཆ་ཚུ་ནང་ཐང་ཀར་
 ཡངན་བརྒྱད་དེ་འགྲོ་མི་ རྒྱ་ཇས་ ཡངན་གཡོ་འགུལ་ ཆ་དོད་ ལྷ་སྐད་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༡༧) “མཐའ་འཁོར་” ཟེར་མི་འདི་ ས་གནི་དང་ ས་ རྒྱ་ བར་སྤྲང་ གནམ་
 གཤིས་ ལྷ་སྐད་ རིམ་ ཐོ་བོ་ཚུ་བཙུང་པའི་མིའི་མཐའ་སྐོར་གྱི་དངོས་གཞུགས་
 ཆ་རྒྱེན་དང་ ས་སྤྱང་ལུ་ཆེ་སྟོག་བབྱང་མི་ སྟོག་མེད་དང་སྟོག་ལྡན་གྱི་བར་ནའི་
 མཐུན་འབྲེལ་གྱི་སྤྲུམ་ཚད་ཆ་རྒྱེན་ཚུ་བཙུང་པའི་ སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྟེ་ལྡན་ཆ་རྒྱེན་
 དང་ སྟེ་ཤིང་གི་རིགས་གར་ལུ་གོ།
- (༡༨) “མཐའ་འཁོར་གྱི་ལས་དོན་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་བཅོས་ ཡངན་
 སྟོན་འགོག་ ཡར་དྲག་གི་དོན་ལུ་ལས་རིམ་ ཡངན་ལས་འགུལ་གང་རུང་ལུ་གོ།

(༡༩) “མཐའ་ལོར་གྱི་དུམ་ཞིབ་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགུལ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ མཐའ་
ལོར་ལུ་གཞོན་པ་མེད་པར་ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཡོད་པ་
ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ འབྲུག་པའི་
ཁྲིམས་གྱི་འོག་ལུ་དགོས་མཁོ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ ཟུ་བའི་གནད་སྤྱོད་གར་ལུ་གོ།

(༢༠) “མཐའ་ལོར་གྱི་ཉམས་མེད་གནང་བ་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་འགུལ་གྱི་ལས་དོན་
ཚུ་ མཐའ་ལོར་ལུ་གཞོན་པ་མེད་པར་ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་
འཐབ་ཡོད་པ་ངེས་གཏན་བཟོ་ནི་གི་གནད་དོན་ཚུ་བཙུགས་ཏེ་ ལྷན་ཚོགས་
ཡངན་ ཆད་ལྷན་དབང་འཛིན་གྱིས་ ལས་འགུལ་ཅིག་གི་ལག་ལེན་འགོ་བཙུགས་
ནི་འདི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཐོག་ལས་སྤྱོད་མི་གྲོས་ཆེད་ལུ་གོ།

(༢༡) “མཐའ་ལོར་གྱི་གཞོན་པ་” ཟེར་མི་འདི་ ཐད་ཀར་ ཡངན་བརྒྱུད་དེ་ གཤམ་
གསལ་གཞོན་པ་ཚུ་ལུ་གོ།

ཀ་ མཐའ་ལོར་ ཕྱིར་བཏོན་དང་ མེད་པ་བཏང་ཐོག་ལས་གཞོན་པ་རྒྱབ་མི་
ཡངན་ གཤམ་གསལ་ལུ་གཞོན་པ་རྒྱབ་མི།

༡. རང་བཞིན་གྱི་སློག་ཆགས་དང་སྤྱོད་ཅུ། ཡངན།

༢. རང་བཞིན་སློག་ཆགས་དང་སྤྱོད་ཅུ་གནས་ས།

༣. རང་ལུ་ལྷན་ལྷན་སྤྱོད་མི་ ཡངན་ ས་ཐོག་ལུ་སྤྱོད་མི་སེམས་ཅན་
ཚུ།

ཁ་ མཐའ་ལོར་དེ་ གཞོན་སྐྱོན་ཅན་ ཡངན་ མར་ཉམས་ནི་ ཡངན་
གཞོན་སྐྱོན་ ཡངན་མར་ཉམས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་བསྐྱར་བཅོས་གཏང་ནི།

ག་ མཐའ་ལོར་གྱི་གནས་གོང་ལུ་གཞོན་པ་ ཡངན་ གཞོན་པ་འབྱུང་ནི་འདི་
ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ མཐའ་ལོར་བསྐྱར་བཅོས་གཏང་ནི།

ང་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ རིགས་རྒྱུན་གྱི་མཐའ་ལོར་བསྐྱར་བཅོས་གཏང་ནི།

- (༢༢) “མཐའ་འཁོར་གྱི་གནོད་པ་དབྱེ་ཞིབ་གྱི་སྒྲན་ཞུ” ཟེར་མི་འདི་ སྔོན་དཔྱད་འབད་
བའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་གོང་འཕེལ་ལས་དོན་གྱི་ཡིག་ཐོག་དབྱེ་དཔྱད་དང་ མཐའ་
འཁོར་གྱི་གོང་ཚད་ཁེ་ཕན་དབྱེ་དཔྱད་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་པའི་སྒྲན་ཞུ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༣) “མཐའ་འཁོར་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི” ལས་འགུལ་གྱི་བཟོ་བཀོད་དང་ བཟོ་
བསྐྱུན་ ལག་ལེན་ ལཱ་སྤྱོད་ནི་ཚུའི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་ འཕྲོད་བསྟེན་
ཉེན་སྲུང་གི་སྐོར་ལས་གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པའི་འཆར་གཞི་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༤) “མཐའ་འཁོར་གྱི་ཁ་ཆོག” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉོགས་མེད་གནང་བ་
དང་ འཕྲག་སྒྲིགས་བཀོག་ནི་འོ་ཆོག་ཐམ་ ཡངན་ གོང་འཕེལ་གྱི་གནང་བ་དང་
གཅིག་ཁར་ཡོད་པའི་ ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཟང་པོ་ གནས་ཚད་གྱི་ལམ་
ལུགས་ ཡངན་ལམ་སྟོན་ ཡངན་ རྒྱལ་ཡོངས་མིར་ལུད་གྱི་གནས་ཚད་ རྒྱ་ཁྲི་
ཡངན་ ཅ་ཆས་གང་རུང་གི་སྔོན་དཔྱད་འབད་བའི་ཉེན་ཁ་མཐོ་ཚད་ཚུའི་གནས་
ལུ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༢༥) “མཐུན་སྦྱེན་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱི་འཐོན་བཙོག་རྒྱུ་ ཡངན་ བཙོག་གི་བའཐོན་
མི་གི་ འཐོན་བསྐྱེད་ བྱ་རིམ་ ཡངན་ ཞབས་ཏྲོག་གི་ས་གནས་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༦) “འཆར་མི” ཟེར་མི་འདི་ ལེའུ་གསུམ་པའི་འོག་གི་ མཐའ་འཁོར་ཉོགས་མེད་
གནང་བ་འཆར་མི་ལུ་གོ།
- (༢༧) “བཟོ་གྲུའི་མཐུན་སྦྱེན་” ཟེར་མི་འདི་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཞབས་ཏྲོག་གང་
རུང་མཁོ་སྤྱོད་འབད་མི་ཚོང་སྡེ་གཞི་བཙུགས་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༨) “བཟོ་གྲུའི་འཕུལ་ཁང་” ཟེར་མི་འདི་ ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲོག་གང་རུང་ བཟོ་
བསྐྱུན་འབད་མི་བཟོ་གྲུ་ཚུ་ལུ་གོ།

- (༢༩) “གནས་ཚད་ཤེས་ནི” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱིར་བཏང་གི་མི་ཆེད་གནས་སྤངས་ནང་
མི་ཅིག་གི་འཐབ་མི་ ཡངན་རྒྱ་བསྐྱར་འབད་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིག་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ག་ཅི་བྱུང་
ནི་ཡིན་ན་གི་སྒོར་ལས་ སྤྱིར་བཏང་ ཡངན་རྒྱ་མཚན་ལུན་པའི་མི་ངོ་ཅིག་གིས་ག་
ཅི་ཤེས་དགོཔ་ཡིན་ན་ལུ་གོ།
- (༣༠) “ས་ཆ” ཟེར་མི་འདི་ནང་ ས་གནིས་དང་ ཁྱིམ་ དེ་ལས་འདི་ཚུ་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་ ཉེར་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༣༡) “བཙོག་པ་བཙོན་ནི” ཟེར་མི་འདི་ བཙོན་བསྐྱུན་གྱི་བྱ་རིམ་འཐབ་པའི་སྐབས་ལུ་
འཛོན་མི་འཛོན་བསྐྱེད་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཡངན་ ལཱ་བཀོལ་མ་བདུབ་ཐལ་ཏེ་བཞག་
མི་ཚུ་ག་ཅི་རང་ཡིན་རུང་ མ་དགོཔའི་འཕྲག་སྤྲིགས་གི་ཅ་ཆས་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༣༢) “ས་གནས་ཀྱི་གཞུང་” ཟེར་མི་འདི་ རྟེན་འོག་གོང་འཕེལ་ཚོགས་ཚུང་ ཡངན་
རྫོང་འག་གོང་འཕེལ་ཚོགས་ཚུང་ རྫོང་སྡེ་ཚོགས་ཚུང་ ཁྲོམ་སྡེ་ཚོགས་ཚུང་
ཁྲོམ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཚུང་ གཡུ་ས་ཚན་ཚོགས་ཚུང་ཚུ་ལུ་གོ་ནི་དང་ དེ་ནང་ དེ་
ལུགས་ཀྱི་ཚོགས་ཚུང་གང་རུང་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་དང་ འབད་མི་ ལཱ་
འགན་འཐབ་མི་ཚུ་དང་ ཆ་མཚུངས་ ཡངན་ ཅོག་འཐད་པ་གི་ དབང་ཚད་དང་
ལཱ་འགན་ བྱ་སྤྱོད་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ ཡངན་ འབད་ནི་ འཐབ་ནི་ཚུ་གི་དོན་
ལུ་ ཁྲིམས་གང་རུང་གིས་ ཡངན་ འོག་ལུ་བཙོན་བའི་ཚོགས་ཚུང་ཡང་ཚུད་པ་ཡིན།
- (༣༣) “ཅ་ཆས་” ཟེར་མི་འདི་ རྩ་སྤྱོད་ ཡངན་སྤྲོག་ལུན་གྱི་རྒྱ་རྩ་ས་
ཡངན་ བཀོལ་སྤྱོད་མ་འབད་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་ ཡངན་ ལྷག་རོ་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༣༤) “ལྷོག་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་ལུ་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་ཚུ་འི་
ལུགས་མཐུན་དང་ དམིགས་ལུལ་ གངས་ཚད་ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་དང་ ལྷོག་
སྤྲོན་ལུ་ལས་རིམ་ཅིག་ལུ་གོ།

- (34) “**སྤྲུག་གི་བཅོམ་གྱི་མཁུ་**” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་གཞི་འབད་བཅུག་མི་གསར་གཏོང་
གི་ལས་དོན་ཐོག་ལས་ ཅི་ལུ་ལང་སེ་སེ་ ཡངན་ བསུན་ལག་ལག་ རྒྱལ་ཅོག་མ་
གོས་བཟོ་མི་ ཡངན་ སྤྲུག་གཞན་གྱི་ཆོར་སྤང་ལུ་བར་གོགས་སྒྲུབ་མི་གི་ཤུགས་
ཚད་ཡོད་པའི་སྤྲུག་ཅིག་ལུ་གོ།
- (36) “**མི་རོ་**” ཟེར་མི་འདི་ མི་རོ་གང་རུང་ ཡངན་ ཁྲིམས་གི་ཆ་འཛོགས་པོ་ དེ་
ལས་ཆོང་སྤེའི་བཅའ་ཁྲིམས་ 2000 ཅན་མའི་འོག་ལུ་ཐོབ་གོང་འབད་འབད་མ་
ཨིན་རུང་མེན་རུང་ ལས་སྤེལ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (37) “**འཆར་གཞི་**” ཟེར་མི་འདི་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་དུས་ལུ་ནང་འཁོད་ དམིགས་
བསལ་གྱི་དམིགས་ལུ་ལ་ཅིག་གྲུབ་ཅི་འོན་ལུ་ འབྲུག་སྐྱུལ་གཞུང་གི་སྤྲོད་དོན་
གོས་ཆོད་ལུ་གཞི་བཞག་སྤེལ་བཟོ་བའི་ སྤྲོད་བྱས་དང་ ལས་རིམ་གི་མཉམ་འབྲེལ་
སྤྲིག་ཚན་ཅིག་ལུ་གོ།
- (38) “**འཕྲོན་པ་**” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་ནང་ བཅང་མི་ཕྱིར་འཕྲོན་བཅོམ་སྤྱད་
ཡངན་ རང་བཞིན་གང་རུང་ཅིག་གི་ཕྱིར་ལུད་ཀྱི་མཐུན་སྦྲེན་ཅིག་ལུ་གོ།
- (39) “**བཅོམ་པ་བཟོ་མི་**” ཟེར་མི་འདི་ ཁེ་སན་ཅན་གྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ལུ་བྱས་ཉེས་ཀྱི་
གཞོད་པ་སྒྲུབ་ཅི་ ཡངན་འཕྲོད་བསྐྱེན་ལུ་ཉེན་ཁ་ཡོད་མི་ ཡངན་ ཉེན་ཁ་འབྱུང་ཅི་
ཨིན་པའི་ མཐའ་འཁོར་གི་ཆ་ཤས་ ཡངན་ ཆ་སྒྲེན་གྱི་སྤྱུལ་ཆོད་ལུ་ ཐང་ཀར་
ཡངན་ བསྐྱད་དེ་བསྐྱུར་བཅོས་བཟོ་མི་ རྒྱ་ཇུས་ རིལ་པོ་ རྒྱང་ཇུས་གཅི་རང་
ཨིན་རུང་ རྒྱ་ཇུས་གང་རུང་ལུ་གོ།

- (༧༠) “བཙོག་གི་བ” ཟེར་མི་འདི་ ཁེ་ཕན་བཀོལ་སྤྱོད་ལུ་བྱས་ཉེས་ཀྱི་གཞོན་པ་རྒྱུ་བཞི་
ཡང་ན་ མི་དམངས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ ཉེན་སྲུང་ ཡང་ན་ ཕན་བདེ་ ཡང་ན་ རྟོག་
ཆགས་ བྱ་རིགས་ རི་དྭགས་ རྩེ་གནས་ལུན་ ཡང་ན་ སྤྱི་ཤིང་གི་རིགས་ག་
ར་ལུ་ཉེན་ཁ་བཀལ་མི་ ཡང་ན་ ཉེན་ཁ་བཀལ་ཆོག་ཆོག་ཡོད་པའི་ རྩེར་ལུད་
ལྱིར་འཐོན་བཙོག་རྒྱུང་ ཡང་ན་ འཕྲག་སྟིགས་བཀོག་མི་ཚུ་ལས་བརྟེན་ མཐའ་
འཁོར་གྱི་ཆ་ལས་གང་རུང་གི་ རྩི་གཟུགས་ ཡང་ན་ ཚ་དོད་ སྤྲོན་ཇུས་ སྤྱི་ལུན་
འོད་ལྷགས་ཚུ་ ཐང་ཀར་ ཡང་ན་ བརྒྱུད་དེ་བསྐྱར་བཙོས་འགྱོ་མི་ལུ་གོ།
- (༧༡) “ཆེད་དུ་བཀོད་མི” ཟེར་མི་འདི་ ཕྱིས་དཔྱད་ཀྱི་སྟིགས་གཞི་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་
མི་ལུ་གོ།
- (༧༢) “ལས་རིམ་” ཟེར་མི་འདི་ འཆར་གཞི་འདི་དམིགས་བསལ་གྱི་དམིགས་ལུ་ཅིག་
གྲུབ་ནི་འོད་ལུ་མི་དམངས་ ཡང་ན་ སྤྱིར་གྱི་མཉམ་འབྲེལ་ཅན་གྱི་ལས་དོན་གྱི་
སྟིག་ཆན་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༧༣) “ལས་འགུལ་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གལ་འཆབས་ཀྱི་ཕན་གཞོན་
ཡོད་པའི་ལས་དོན་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༧༤) “བཙོ་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་གཞོན་པ་ཚུ་མར་
ཕབ་རྒྱབ་ནི་ ཡང་ན་ གཞོན་སྟོན་བྱུང་མི་ས་གོ་ཚུ་བསྐྱར་གསོ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་
བཙོག་གི་བཟང་མི་ཚུ་གིས་འབད་བའི་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༧༥) “གཞུང་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གཞུང་ལུ་གོ།
- (༧༦) “སྤྱི་ཆན་གཞིར་བཞག་གི་ལམ་སྟེན་” ཟེར་མི་འདི་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱི་
ཡང་ན་ རི་ཆབ་ལས་སྤྱི་ཚུ་གིས་འབད་དགོ་པའི་ ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་བཞག་བཟང་པོ་
སྤྱི་བཟུམ་སྤྱི་ལུ་འབད་བའི་ལམ་སྟེན་ཚུ་ལུ་གོ།

- (༤༧) “ཐབས་བྱས་ཅན་གྱི་མཐའ་འཁོར་གྱི་བདུག་ཞིབ་” ཟེར་མི་འདི་ གཞུང་གི་ཤོས་
འཆར་བཀོད་པའི་སྤྱི་བྱས་ ཡངན་ འཆར་གཞི་ ལས་རིམ་རྒྱ་གཞི་ མཐའ་འཁོར་
ལུ་ཕན་གོད་ཀྱི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལུགས་མཐུན་གྱི་བྱ་རིམ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༤༨) “ལྷན་ཚུགས་ཡིག་ཚང་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚུགས་གྱི་
བྱུང་ཆེན་ཡིག་རྩུ་ལུ་གོ།
- (༤༩) “འབག་ནི་” ཟེར་མི་འདི་ རང་བཞིན་གྱི་འཕྱོན་ཁུངས་རྒྱ་ རང་གི་སྤྱི་ས་དང་
བཅུགས་ས་རོམ་ནང་ལས་ དངོས་སུ་སྤྱོད་ བཅོམ་ནི་ལུ་གོ།
- (༥༠) “དུག་ལྡན་གྱི་སྤྲུལ་རྩལ་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྲུག་ལྡན་གྱི་ཅ་ཆས་ལུ་གཞོད་སྤྲོལ་ཡོད་
མི་ ཡངན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་བསྐྱར་བཅོས་བཟོ་མི་ མངོན་གསལ་
གྱི་རྩལ་སྤྲུལ་ཅ་ཆས་ལས་བྱུང་བའི་ རྒྱ་རྩལ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༥༡) “འཕྲུག་སྤྲིགས་” ཟེར་མི་འདི་ནང་ འཕྲུག་སྤྲིགས་སྤྱི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་གནད་
དོན་གང་རུང་དང་ བཀོག་བཞག་མི་ ཡངན་ བཀོག་བཞག་ནི་གི་སྒོ་འདོད་བསྐྱེད་
མི་ རྒྱ་རྩལ་ རིམ་པོ་ རྒྱ་རྩལ་ འོད་ཀྱུགས་གཅི་རང་ཡིན་རུང་ རྩུང་པ་ཡིན།
- (༥༢) “རྒྱ” ཟེར་མི་འདི་ནང་ འབྲུག་གི་སྤྱི་དོན་གྱི་ས་མཆོམས་ནང་འཁོད་ལུ་ཡོད་
པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་ ཡངན་རྒྱལ་རབས་གྱི་མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་ ས་ཁོངས་གྱི་
གཙང་རྒྱ་དང་ མཚོ་ རྒྱ་རྩེ་ འདམ་ཆང་རྒྱ་རྩུང་པ་ཡིན།
- (༥༣) “རྒྱ་ཡོད་པའི་ས་ཆ་” ཟེར་མི་འདི་ ས་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ ས་སྤྱིང་ལུ་སྤྱོད་
མི་སྤྲོག་ཆགས་དང་ སྤྱི་ཤིང་གི་དབྱེ་བ་རྒྱུ་འཕྱོར་བཞིན་གྱོས་ཐག་གཅན་པའི་སྐབས་
ལུ་ རྒྱ་ལྷག་ཡོད་མི་དེ་མང་ཤོས་ཡིན་པའི་ས་ཆ་ལུ་གོ། ས་རྒྱ་གཉིས་ཆ་ར་གཅིག་
ཁར་ཕུན་སུམ་ཚུགས་ས་ལུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་རྒྱུན་རིམ་གོང་འཕེལ་འགྱུར་ཡིན།
- (༥༤) “བྱུང་རྒྱུགས་དང་མང་རྒྱུགས་མཐུན་འབྲེལ་མཐའ་འཁོར་གྱི་གན་ཡིག་” ཟེར་མི་
འདི་ རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ ཡངན་ དེ་ལས་མང་བའི་བར་ན་བཟོ་མི་ ཆིངས་ཡིག་
དང་ མཐུན་གྱོས་ དེ་རྒྱུ་དཔྱད་གཞི་དེ་གན་འཛིན་རྒྱ་ལུ་གོ།

སྒྲིབ་ཆོག།

ཕྱི་སྒྲོང་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་ཡི་འབྱུང་བ་ལ། །
ནང་བཅུད་ཁམས་ལཱའི་རྒྱ་རུ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ། །
སྒྲོང་གི་འཇིག་རྟེན་རང་བཞིན་དཔལ་མངའ་ན། །
ནང་བཅུད་སྦྱེ་འགྲོའི་སྟོག་གི་རྟེན་དུ་གྲུབ། །

ཕྱི་མི་ཀུན་གྱིས་བསྟོད་ཅིང་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ། །
ནང་མི་ཡོངས་ཀྱིས་ངོམས་ཤིང་སྦྱོང་པའི་གནས། །
ཀུན་ལ་དགའ་བདེ་འབྱེན་པའི་གཞི་ཡིན་པས། །
རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་སྤྱང་བའི་ཐབས་ལ་འབད། །

ཕྱི་ཡི་རང་བཞིན་སྟོག་མེད་བཅའ་པོ་དང་། །
ནང་གི་སྟོག་ལྡན་ལུས་སུ་གྲུབ་པ་གཉིས། །
གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟན་གཅིག་མེད་གཅིག་མི་གནས། །
གཉིས་ཀྱི་དབྱེར་མེད་བརྟན་པའི་རྟ་གོན་གྱིས། །

ཕྱི་ཡི་རང་བཞིན་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་དང་། །
ནང་གི་སྦྱེ་འགྲོའི་བདེ་སྦྱིད་ལྡན་པ་གཉིས། །
ས་སྤྱང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུ་བསྐྱེད་པའི་བར། །
གནས་པའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་མཐར་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །